

Udskriftsdato: 21. december 2025

VEJ nr 9253 af 31/05/2010 (Historisk)

DEL IX - VEJLEDNING OM FAMILIEYDELSER

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Pensionsstyrelsen, j.nr. 96-00030-09

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 9230 af 23/05/2013

DEL IX - VEJLEDNING OM FAMILIEYDELSER

EF-FORORDNING OM KOORDINERING AF SOCIALE SIKRINGSORDNINGER nr. 883/2004

FORORD

Der har i en årrække på europæisk plan været arbejdet på en ny forordning om koordinering af social sikring indenfor EU, og dette arbejde er nu tilendebragt med vedtagelse af en ny forordning om koordinering af de sociale sikringsordninger. Denne forordning kommer til anvendelse fra 1. maj 2010 samtidig med at en ny forordning med regler om gennemførelse af koordineringsforordningen træder i kraft.

EFTA- landene Norge, Island, Liechtenstein og Schweiz skal først tilslutte sig EU's regelsæt for, at de nye forordninger kan finde anvendelse i forhold til disse lande. Dette sker efter al sandsynlighed efter den 1. maj 2010. Indtil EFTA- landene har tilsluttet sig EU's regelsæt skal man fortsat anvende regler i de nuværende EF-forordninger om koordinering af sociale sikringsordninger 1408/71 og 574/72 i forhold til disse lande.

De ministerier, direktorater og styrelser, der er ansvarlige for administration af lovgivningen om social sikring i Danmark, har siden 1986 jævnligt udsendt vejledninger om de EF-regler om social sikring, der skal anvendes sammen med den danske lovgivning.

Senest er i april 1997 udsendt en samlet revideret vejledning om EF-reglerne om social sikring i form af 7 hæfter om anvendelse af EF-forordning nr. 1408/71 og 574/72 i forhold til dansk lovgivning.

Enkelte af disse hæfter er senere blevet afløst af opdaterede vejledninger mv., ligesom der løbende er udsendt ændringer til vejledningerne i det omfang, der er sket ændringer i reglerne eller domspraksis

Vejledningerne, i alt IX dele, er udarbejdet af Pensionsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Arbejdsskadestyrelsen, Arbejdsdirektoratet, Arbejdsmarkedsstyrelsen, Socialministeriet, SKAT og Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP).

De enkelte vejledninger er selvstændige enheder, der kan anvendes uafhængigt af hinanden. Dog skal man være opmærksom på, at der i vejledningen om generel introduktion og især de fælles regler er beskrevet en række bestemmelser, som gælder alle sociale sikringsordninger, og som derfor skal anvendes sammen med de øvrige vejledninger.

I forbindelse med den ny EF-forordning udarbejdes en ny nordisk konvention om social sikring, der tager højde for de ændrede regler. Den ny konvention træder først i kraft på et senere tidspunkt.

INDHOLD

Pkt.

Forord

Indledning

1

Kapitel I – Almindelige regler

Geografisk område

2

Personer omfattet af grundforordningen

3-4

Den lovgivning der er omfattet

5

Ligebehandling

6

Ligestilling af begivenheder mv. i andet medlemsland

7

Definitioner

8

Familiemedlem

9

Familieydelse	10
Bopæl	11
Ophold	12
Institution	13
Den kompetente institution	14
Den kompetente medlemsstat	15
Bopælsstedets institution og opholdsstedets institution	16
Ophævelse af bopælsbestemmelser – eksport af ydelser	17
Andre overenskomster og konventioner om social sikring	18
 Kapitel II – Hvilket lands lovgivning skal anvendes	
Betydningen af lovvalget	19-21
Ét lands lovgivning	22
Lønnet og selvstændig virksomhed i ét land	23
Arbejde på skib	24
Tjenestemænd og dermed ligestillede	25
Værnepligtige	26
Ikke-erhvervsaktive	27
Særregler	28
Kompetence til at træffe afgørelser om lovvalg	29
 Kapitel III – Særlige regler om familieydelse	
Lønnet beskæftigelse/selvstændig virksomhed	30
Bopæl i andet medlemsland	31
Pensionister	32
Prioriteringsregler	33
Familieydelse på forskelligt grundlag	34
Familieydelse på samme grundlag – beskæftigelse	35
Refusion mellem institutionerne	36
Familieydelse på samme grundlag – pension	37
Familieydelse på samme grundlag – bopæl	38
Børn der har mistet en af eller begge forældrene	39
Forskelsbetinget supplement	40
Foreløbig udbetaling af forskelsbeløb	41
Beregning af forskelsbeløb	42
Særlige ydelser til efterladte børn	43
Udbetaling af ydelser i særlige tilfælde	44
Ændring af anvendelig lovgivning eller prioritering	45
 Kapitel IV – Procedurer og fremgangsmåden	
Indgivelse af ansøgning og behandling	46
Prioriteret anvendelse	47
Ikke prioriteret anvendelse	48
Uenighed	49
Foreløbige udbetalinger	50
Ydelser til efterladte børn	51

Kapitel V – Procesbeskrivelser

EESSI- Elektronisk udveksling af informationer indenfor social sikkerhed	52
E-blanketter	53
SED'er – Strukturerede Elektroniske Dokumenter	54
Elektronisk udveksling af SED'er	54
Papir-SED'er	54
Personbårne dokumenter (PD)	55

Kapitel VI – administration, overgangsbestemmelser og ikrafttræden

Afgørelser fra Den Administrative Kommission	56
Oplysningspligt	57
Foreløbige ydelser	58
Tilbagebetaling – modregning – inddrivelse	59
Valuta	60
Administration og klageadgang	61
Overgangsregler	62
Ikrafttræden og anvendelsestidspunkt	63

Indledning

1. Der er i 2004 vedtaget en ny EF-forordning om koordinering af de sociale sikringsordninger. Denne forordning – kaldet grundforordningen - har nr. 883/2004¹⁾. Den anvendes sammen med forordningen om gennemførelse af grundforordningen – kaldet gennemførelsesforordningen, nr. 987/2009²⁾.

Grundforordningen indeholder en række fælles bestemmelser om generelle principper, og om hvilket lands lovgivning der skal finde anvendelse. Disse regler gælder for alle typer af ydelser, der er omfattet af grundforordningen. Desuden er der en række specifikke regler, der knyttet sig til de enkelte ydelsestyper.

Denne vejledning omhandler reglerne om familieydelser. De fælles principper og lovvalgsreglerne omtales i det omfang, de har betydning for afgørelsen om ret til familieydelser. For en mere grundig gennemgang af disse henvises til vejledningerne om EF-regler om social sikring:

DEL 1: A. GENEREL INTRODUKTION TIL EF-REGLERNE OG

B. FÆLLES REGLER I FORORDNING 883/2004

DEL 2: LOVVALG – DEN LOVGIVNING DER SKAL ANVENDES

Gennemførelsesforordningen indeholder først og fremmest regler om den praktiske, administrative gennemførelse af reglerne i grundforordningen, så som regler om indgivelse af ansøgninger, behandling af disse og kommunikation mellem medlemslandene. Herudover er der enkelte materielle regler i gennemførelsesforordningen. Disse regler gælder på lige fod med grundforordningens regler.

Kapitel I – Almindelige regler

Geografisk område

2. Forordningen anvendes indenfor EU- landene.

EU omfatter følgende lande i Europa og oversøiske områder:

Azoerne (Portugal)

Følgende lande/oversøiske territorier er ikke EU- lande:

Alderney (Storbritannien)

Balearerne (Mallorca, Ibiza)(Spanien)
Belgien
Bulgarien
Ceuta (Spanien)
Cypern (syd-ø)
Danmark
De Kanariske øer (Spanien)
Estland
Finland
Frankrig
Gibraltar (Storbritannien)
Grækenland
Guadeloupe (Frankrig)
Guyana (Frankrig)
Hebriderne (Storbritannien)
Irland
Isle of Wight (Storbritannien)
Italien
Letland
Litauen
Luxembourg
Madeira (Portugal)
Malta
Martinique (Frankrig)
Nederlandene
Polen
Portugal
Reunion (Frankrig)
Rumænien
Slovakiet
Slovenien
Spanien
Storbritannien og Nordirland
Sverige
Tjekkiet
Tyskland
Ungarn
Østrig
Ålandsøerne (Finland)

Anguilla (Storbritannien)
Arktiske territorier (Frankrig)
Aruba (Nederlandene)
Cayman Islands (Storbritannien)
Cypern (nord-ø)
De britiske antarktiske territorier (Storbritannien)
De Nederlandske Antiller (Nederlandene)
Det britiske territorium i det Indiske Ocean (Storbritannien)
Falkland øerne (Storbritannien)
Fransk Polynesien (Frankrig)
Færøerne (Danmark)
Grønland (Danmark)
Guernsey (Storbritannien)
Isle of Man (Storbritannien)
Jersey (Storbritannien)
Jomfruøerne (Storbritannien)
Mayotte, Saint Pierre
Miquelon (Frankrig)
Montserrat (Storbritannien)
Ny Caledonien (Frankrig)
Pitcairn (Storbritannien)
Sandwich øerne (Storbritannien)
Sct. Helena (Storbritannien)
South Georgia (Storbritannien)
Turks & Caico Island (Storbritannien)
Vatikanet
Wallis & Futuna øerne (Frankrig)

EFTA- landene skal først tilslutte sig EU's regelsæt for, at de nye forordninger kan finde anvendelse i forhold til disse lande. Dette sker efter al sandsynlighed efter de nye forordningers anvendelsesdato den. 1.maj 2010. Indtil EFTA har tilsluttet sig EU's regelsæt skal man fortsat anvende regler i de nuværende EF-forordninger om koordinering af sociale sikringsordninger nr. 1408/1971 og 574/1974 i forhold til disse lande.

Personer omfattet af grundforordningen

Grundforordningen

Artikel 2

Personkreds

1. Denne forordning finder anvendelse på personer, der er statsborgere i en medlemsstat, samt på statsløse og flygtninge bosat i en medlemsstat, og som er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, samt på disses familiemedlemmer og efterladte.

2. Den finder ligeledes anvendelse på efterladte efter personer, som har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, uanset disse personers nationalitet, såfremt deres efterladte er statsborgere i en medlemsstat eller statsløse eller flygtninge bosat i en medlemsstat.

3. I artikel 2 i grundforordningen er det fastsat hvilke personer, der er omfattet af grundforordningen (personkredsen). Efter denne bestemmelse gælder grundforordningen for personer, der er statsborgere i et land, som er medlem af EU.

Danske statsborgere er således omfattet af grundforordningen, da Danmark er EU-medlem. EU-medlemskabet omfatter ikke Færøerne og Grønland, og grundforordningen gælder derfor ikke på Færøerne og Grønland, men da færing og grønlændere er danske statsborgere, gælder grundforordningens bestemmelser også for dem, når de har bopæl inden for det geografiske anvendelsesområde, se pkt. 9 og 10 i DEL I: A. Generel introduktion til EF-reglerne og B. fælles regler i forordning 883/2004.

Grundforordningen gælder desuden for statsløse og flygtninge, som er bosat i et medlemsland.

Som "statsløs" betragtes en person, der er omfattet af artikel 1 i konventionen om statsløse personers retsstilling, undertegnet i New York i 1954.

Som "flygtning" betragtes en person, der er omfattet af artikel 1 i konventionen om flygtnings retsstilling, undertegnet i Geneve i 1951 og med en protokoltilføjelse i 1967.

Kommunerne kan i UdlændingeInformationsPortalen

www.nyidanmark.dk/uip

finde oplysning om udlændinges nationalitet, opholdsgrundlag og historik. Flygtninge, der er omfattet af ovennævnte konvention om flygtnings retsstilling, kan identificeres ved, at de er tildelt opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7 eller § 8. En statsløs kan også være flygtning og dermed omfattet af konventionsreglerne. Statsløse kan imidlertid have ophold på andet grundlag end asyl, f.eks. som familiesammenførte eller lønmodtagere.

Hvis der er tvivl om en person, der har status som flygtning i Danmark, er flygtning i konventionens forstand, kan der rettes henvendelse til Udlændingetjenesten.

4. Herudover gælder grundforordningen ikke direkte for personer, der ikke er statsborgere i et land, som er medlem af EU, såkaldte tredjelandes statsborgere.

Ved forordning 859/2003 er bestemmelserne i forordning 1408/71 og 574/72 udvidet til også at gælde tredjelandesstatsborgere. Denne forordning er imidlertid vedtaget med hjemmel i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, artikel 63, stk. 4. Regler med hjemmel i denne artikel gælder ikke for Danmark på grund af Danmarks retlige forbehold.

Der forventes vedtaget en forordning til afløsning af 859/2003. Danmark deltager heller ikke i denne.

Danmark kan derfor ikke bruge grundforordningens regler på tredjelandes statsborgere. Det er de nationale danske regler, der skal anvendes på disse personer.

Den lovgivning der er omfattet

Grundforordningen

Artikel 3

Anvendelsesområde

1. Denne forordning finder anvendelse på enhver lovgivning om social sikring, der vedrører:
.....

j) familieydelser.

5. Bestemmelsen om hvilken lovgivning, der omfattes af grundforordningen, findes i artikel 3.

Efter denne artikels stk. 1, bogstav j), er familieydelser omfattet. Familieydelser skal forstås, som dette begreb er defineret i grundforordningens artikel 1, se pkt. 10.

Det betyder, at følgende danske ydelser er omfattet af forordningens regler om familieydelser:

Lov om en børnefamilieydelse

Lov om børnetilskud mv. bortset fra reglerne om bidragsforskud

Tilskud til privat pasning og til pasning af egne børn efter dagtilbudsloven.

Bidragsforskud efter børnetilskudsloven er direkte undtaget fra reglerne som følge af den danske optegnelse i bilag I til grundforordningen. En række andre lande – herunder nordiske – har ligeledes undtaget bidragsforskudsydelser.

Om bidragsforskud, der på det tidspunkt, da grundforordningen kom til anvendelse, allerede udbetales efter hidtil gældende EF-forordning om social sikring, se overgangsbestemmelsen i pkt. 62.

Ligebehandling

Grundforordningen

Artikel 4

Ligebehandling

Personer, som er omfattet af denne forordning, har de samme rettigheder og pligter i henhold til en medlemsstats lovgivning som vedkommende medlemsstats egne statsborgere, medmindre andet følger af særlige bestemmelser i denne forordning.

6. I grundforordningens artikel 4 er der en bestemmelse om, at personer, der er omfattet af grundforordningen, har de samme rettigheder og pligter efter et medlemslands lovgivning som landets egne statsborgere.

Ved anvendelse af dansk lovgivning, jf. pkt. 5, skal statsborgere i andre medlemslande, flygtninge og statsløse derfor stilles som danske statsborgere. Krav om dansk indfødsret som betingelse for ret til ydelser gælder ikke for personer omfattet af forordningen.

Om generelt forbud mod forskelsbehandling på grund af nationalitet, se vejledning Del I: A. Generel introduktion til EF-reglerne og B. Fælles regler for i forordning 883/2004.

Ligestilling af begivenheder mv. i andet medlemsland

Grundforordningen

Artikel 5

Ligestilling af ydelser, indtægter, begivenheder og forhold

Medmindre andet er fastsat i denne forordning, og på baggrund af de særlige gennemførelsesbestemmelser, der er fastsat, gælder følgende:

a) hvis ydelser efter sociale sikringsordninger eller andre indtægter tillægges retsvirkning efter den kompetente medlemsstats lovgivning, finder de pågældende bestemmelser i denne lovgivning ligeledes anvendelse på tilsvarende ydelser, der er erhvervet i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, eller på indtægter erhvervet i en anden medlemsstat

b) hvis indtrædelse af visse begivenheder eller forhold tillægges retsvirkning efter den kompetente stats lovgivning, tager denne hensyn til tilsvarende forhold eller begivenheder, der er indtrådt på en anden medlemsstats område, som om de var indtrådt på dens eget område.

7. I grundforordningens artikel 5 er en bestemmelse om ligestilling af ydelser, indtægter, begivenheder og forhold.

Der er i de indledende betragtninger til grundforordningen medtaget en del omtale af bestemmelsen om ligestilling af begivenheder og forhold mv.

Det er bl.a. i betragtningerne fastslået, at ligestilling af forhold eller begivenheder, der er opstået i en medlemsland, ikke kan føre til, at en anden medlemsstat bliver kompetent, eller at dens lovgivning finder anvendelse. Det betyder, at det forhold, at arbejde eller bopæl i et andet medlemsland skal stilles som arbejde/bopæl i fx Danmark, ikke i sig selv vil føre til, at dansk lovgivning skal anvendes, og at der bliver ret til ydelser. Der kræves således fortsat en egentlig, konkret tilknytning til et medlemsland, før dette medlemsland kan blive forpligtet til at betale ydelser. Om afgørelse af hvilken medlemsstat, der er kompetent, og hvis lovgivning skal anvendes, henvises til kapitel II.

Definitioner

Grundforordningen

Artikel 1

Definitioner

I denne forordning forstås ved udtrykket:

a).....

8. I grundforordningens og gennemførelsesforordningens artikel 1 er der en række definitioner af begreber, som anvendes i de to forordninger. De begreber, der er defineret, er både tekniske udtryk og mere almene udtryk, som i forordningerne anvendes i en specifik betydning, som derfor må præciseres.

Uanset hvilken type definition, der er tale om, må man være opmærksom på, at når et udtryk eller begreb er defineret i artikel 1, anvendes det i grundforordningen og gennemførelsesforordningen udelukkende i denne betydning. Det gælder også, selv om udtrykket i almindelig anvendelse betyder noget andet.

Familiemedlem

Grundforordningen

Artikel 1

Definitioner

I denne forordning forstås ved udtrykket:

.....

i) »familiemedlem«:

1) i) enhver person, der betegnes eller anerkendes som familiemedlem eller betragtes som hørende til husstanden i henhold til den lovgivning, hvorefter ydelserne udredes

9. Som udgangspunkt betyder udtrykket familiemedlem enhver person, der betegnes eller anerkendes som familiemedlem eller betragtes som hørende til husstanden i henhold til den lovgivning, hvorefter ydelserne udredes.

Det er således ikke kun op til definitionen i det enkelte medlemslands lovgivning at afgøre, hvornår der er tale om et familiemedlem. Udtrykket kan også have forskellig betydning alt efter hvilken lovgivning, der er tale om.

Når det drejer sig om familieydelser, er det reglerne i den enkelte lovgivning, der er afgørende for, hvem der anses for familiemedlemmer og dermed berettiget til ydelser.

For danske ydelser må der derfor ses på, om der er del i forældremyndigheden ved tildeling af børnefamilieydelser.

For børnetilskud og andre ydelser gælder denne begrænsning ikke nødvendigvis, dette er afhængig af hvilken type ydelse, der er tale om. Der skal lægges vægt på, hvem der er de(n) berettigede person(er) efter lovgivningen.

Familieydelser

Grundforordningen

Artikel 1

Definitioner

I denne forordning forstås ved udtrykket:

.....

z) »familieydelse«: alle natural- og kontantydelser til udligning af udgifter til forsørgelse bortset fra forskud på underholdsbidrag samt de særlige fødsels- og adoptionsydelser i bilag I.

10. Begrebet familieydelser er defineret i artikel 1, bogstav z). Efter denne bestemmelse omfatter begrebet alle natural- og kontantydelser til udligning af udgifter til forsørgelse bortset fra forskud på underholdsbidrag samt de særlige fødsels- og adoptionsydelser i bilag I til grundforordningen.

Begrebet familieydelser i grundforordningen er derfor ikke begrænset til at omfatte ydelser svarende til danske børnefamilieydelse.

Efter definitionen og den praksis fra EF-domstolen, der knytter sig til det tilsvarende begreb i tidligere forordninger om social sikring, omfatter begrebet alle former for ydelser til familier med børn, herunder ydelser svarende til børnefamilieydelser, børnetilskud, forskellige kontantydelser til pasning af børn mv.

Dog omfatter begrebet ikke ydelser der gives for/til syge eller handicappede børn, idet disse typer af ydelser af EF-domstolen er karakteriseret som kontantydelser ved sygdom.

Bopæl

Grundforordningen

Artikel 1

Definitioner

I denne forordning forstås ved udtrykket:

j) »bopæl«: det sted, hvor en person har sit sædvanlige opholdssted

Gennemførelsesforordningen

Artikel 11

Elementer til brug ved fastsættelse af bopæl

1. Hvis der er uenighed mellem institutioner i to eller flere medlemsstater om fastsættelse af bopælen for en person, der er omfattet af grundforordningen, fastsætter de pågældende institutioner ved fælles aftale, hvor den pågældende persons interessecenter er, på grundlag af en samlet vurdering af alle tilgængelige oplysninger om relevante forhold, der i givet fald bl.a. kan omfatte:

a) varigheden og kontinuiteten af personens tilstedeværelse på de berørte medlemsstaters områder

b) den pågældende persons situation, herunder:

i) arten af og de specifikke forhold i forbindelse med den virksomhed, der udøves, navnlig det sted, hvor denne virksomhed sædvanligvis udøves, virksomhedens faste karakter og en arbejdskontrakts varighed

ii) vedkommendes familiemæssige situation og familiemæssige bånd

iii) udøvelsen af ulønnet virksomhed

iv) når det drejer sig om studerende, deres indtægtskilde

v) vedkommendes boligsituation, især hvor fast den er

vi) den medlemsstat, hvor den pågældende anses for at have skattemæssig bopæl.

2. Hvis de berørte institutioner ikke kan nå til enighed under hensyntagen til de forskellige kriterier baseret på relevante kendsgerninger i stk. 1, betragtes den pågældende persons hensigt, som den fremgår af sådanne kendsgerninger og omstændigheder, bl.a. årsagerne til, at den pågældende er flyttet, som afgørende ved fastsættelsen af vedkommendes faktiske bopælssted.

11. Efter grundforordningen betyder udtrykket bopæl, det sted hvor en person har sit sædvanlige opholdssted.

I gennemførelsesforordningens artikel 11 er der fastsat en lang række elementer til brug ved fastsættelse af bopæl. Den anvendes efter sin ordlyd, hvis der er uenighed mellem to eller flere medlemslande om fastsættelse af bopælen for en person, der er omfattet af grundforordningen, se nærmere herom i vejledningen Del I: A. Generel introduktion til EF-reglerne og B. Fælles regler for i forordning 883/2004.

Ophold

Grundforordningen

Artikel 1

Definitioner

I denne forordning forstås ved udtrykket:

.....

k) »ophold«: midlertidigt ophold

12. Udtrykket ”ophold” betyder midlertidigt ophold. Der er ikke fastsat nogen fælles grænse for, hvor længe et ophold kan vedvare som midlertidigt ophold.

Institution

Grundforordningen

Artikel 1

Definitioner

I denne forordning forstås ved udtrykket:

.....

p) »institution«: i forhold til enhver medlemsstat det organ eller den myndighed, som det påhviler at administrere lovgivningen i dens helhed eller en del af den

13. En institution er en myndighed eller et organ, som det påhviler at administrere lovgivningen om social sikring i dens helhed eller en del af den.

I Danmark er kommunerne alle institutioner i grundforordningens forstand.

Den kompetente institution

Grundforordningen

Artikel 1

Definitioner

I denne forordning forstås ved udtrykket:

.....

q) »den kompetente institution«:

.....

ii) den institution, hvorfra den pågældende er eller ville være berettiget til at modtage ydelser, såfremt han eller et eller flere af hans familiemedlemmer var bosat i den medlemsstat, hvor denne institution er beliggende

14. Definitionen af ”den kompetente institution” findes i grundforordningens artikel 1, bogstav q):

Efter denne bestemmelse er den institution, hvorfra den pågældende er eller ville være berettiget til at modtage ydelser, såfremt han eller et eller flere af hans familiemedlemmer var bosat i den medlemsstat, hvor denne institution er beliggende.

Efter definitionen er kommunen således kompetent institution, når det gælder udbetaling af familieydelser, uanset om den berettigede og/eller barnet har bopæl i udlandet.

Den kompetente medlemsstat

Grundforordningen

Artikel 1

Definitioner

I denne forordning forstås ved udtrykket:

.....

s) »den kompetente medlemsstat«: den medlemsstat, hvor den kompetente institution er beliggende

15. Ifølge den strikte definition i grundforordningens artikel 1, er den kompetente medlemsstat blot det medlemsland, hvor den kompetente institution findes, jf. herom pkt. 14.

Udtrykket anvendes dog ofte også som ensbetydende med ”det land hvis lovgivning personen er omfattet af”, lovvalget, se kapitel II.

Bopælsstedets institution og opholdsstedets institution

Grundforordningen

Artikel 1

Definitioner

I denne forordning forstås ved udtrykket:

.....

r) »bopælsstedets institution«: og »opholdsstedets institution« henholdsvis den institution, som har kompetence til at udrede ydelser på det sted, hvor den pågældende er bosat, og den institution, som har kompetence til at udrede ydelser på det sted, hvor den pågældende opholder sig, i henhold til den lovgivning, som gælder for den nævnte institution, eller, såfremt en sådan institution ikke findes, den af den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat udpegede institution

16. ”Bopælsstedets institution” er den institution, som har kompetence til at udrede ydelser på det sted, hvor den pågældende er bosat. ”Opholdsstedets institution” er den institution, som har kompetence til at udrede ydelser på det sted, hvor den pågældende opholder sig.

Bopælsstedets og opholdsstedets institutioner er ikke institutioner, som den person, en sag vedrører, er tilsluttet el. lign. Der er blot tale om de institutioner, der efter lovgivningen har en kompetence inden for et konkret lovområde som fx familieydelser.

En dansk kommune er bopæls- eller opholdsstedets institution for en person, der er tilsluttet en udenlandsk institution for familieydelser, fx. når pågældende arbejder i Tyskland, men bor eller opholder sig i Danmark. Den tyske institution er kompetent institution, jf. pkt. 14, for den pågældende, men kommunen kan som bopælsstedets eller opholdsstedets institution (den institution, der efter lovgivningen på den pågældendes bopæls- eller opholdssted er kompetent for familieydelser) have visse forpligtelser i forbindelse med behandling af sager om ydelser fra udenlandske institutioner.

Ophævelse af bopælsbestemmelser – eksport af ydelser

Grundforordningen

Artikel 7

Ophævelse af bopælsbestemmelser

Medmindre andet er fastsat i denne forordning, må kontantydelse, som en person har krav på efter lovgivningen i en eller flere medlemsstater eller efter denne forordning, ikke nedsættes, ændres, stilles i bero, inddrages eller beslaglægges med den begrundelse, at den pågældende eller dennes familiemedlemmer er bosat i en anden medlemsstat end den, hvor den institution, som det påhviler at udrede ydelsen, er beliggende.

17. Bestemmelsen i artikel 7 i grundforordningen, der ophæver eventuelle krav om bopæl i medlemslande som forudsætning for ret til ydelser, er en generel bestemmelse. For familiedydelser er den suppleret med en særbestemmelse. Se herom i pkt. 31.

Denne bestemmelse medfører, at danske familiedydelser skal udbetales til personer, der er omfattet af dansk lovgivning om social sikring, selv om den pågældende og/eller familien bor i et andet medlemsland.

Andre overenskomster og konventioner om social sikring

Grundforordningen

Artikel 8

Forholdet mellem denne forordning og andre koordineringsinstrumenter

1. Denne forordning træder i stedet for enhver overenskomst om social sikring inden for dens anvendelsesområde, der gælder mellem medlemsstaterne. Visse bestemmelser i overenskomster om social sikring, som medlemsstaterne har indgået inden datoen for denne forordnings anvendelse gælder dog fortsat, hvis de er gunstigere for modtagerne eller er en følge af specifikke historiske omstændigheder og har en tidsbegrænset virkning. Disse bestemmelser skal for at bevare deres gyldighed anføres i bilag II. Hvis nogle af bestemmelserne af objektive grunde ikke kan udvides til at omfatte samtlige de personer, som denne forordning finder anvendelse på, skal dette anføres.

2. To eller flere medlemsstater kan, såfremt der måtte være behov herfor, indgå overenskomster med hinanden på grundlag af denne forordnings principper og i overensstemmelse med dens grundtanke.

Gennemførelsesforordningen

Artikel 8

Administrative aftaler mellem to eller flere medlemsstater

1. Bestemmelserne i gennemførelsesforordningen træder i stedet for de bestemmelser, der er fastsat i aftaler om anvendelse af de overenskomster, der er omhandlet i artikel 8, stk. 1, i grundforordningen, bortset fra de bestemmelser, der vedrører aftaler om overenskomster, der er anført i bilag II til grundforordningen, og forudsat at bestemmelserne i de pågældende aftaler er anført i bilag 1 til gennemførelsesforordningen.

2. Medlemsstater kan om nødvendigt indbyrdes indgå aftaler om anvendelse af de overenskomster, der er omhandlet i artikel 8, stk. 2, i grundforordningen, forudsat at aftalerne ikke forringer de berørte personers rettigheder og forpligtelser og er anført i bilag 1 til gennemførelsesforordningen.

18. Grundforordningen erstatter ifølge artikel 8 alle andre overenskomster om social sikring, der gælder mellem medlemslandene, inden for dens anvendelsesområde.

Tilsvarende træder bestemmelserne i gennemførelsesforordningen i stedet for bestemmelser fastsat i administrative aftaler om anvendelse af de overenskomster, der er indgået mellem medlemslandene, med mindre andet er anført i bilag 1 til gennemførelsesforordningen.

Kapitel II – Hvilket lands lovgivning skal anvendes

19. Betydningen af lovvalget

20. I vejledningen DEL II: Lovvalg, den lovgivning, der skal anvendes, findes en udførlig gennemgang af forordningens lovvalgsregler. Det er vigtigt at kende til reglerne, da disse har afgørende betydning for, om en person er omfattet af dansk lovgivning om social sikring.

I grundforordningens afsnit II er fastsat en række regler, der afgør, hvilket lands lovgivning, der skal anvendes, også kaldet lovvalg.

Reglerne anvendes til at afgøre, efter hvilket lands lovgivning en persons rettigheder skal bedømmes. I en situation, hvor grundforordningens regler skal anvendes, skal der først tages stilling til, hvilket lands lovgivning der skal anvendes, inden der kan træffes afgørelse om de faktiske rettigheder.

21. Lovvalgsreglerne afgør ikke i sig selv, om der er ret til ydelser eller pligt til betaling af bidrag mv. De udpeger alene det land, hvis lovgivning en evt. ret/pligt skal vurderes efter.

Det er en forudsætning for anvendelse af lovvalgsreglerne, at den pågældende person hører under grundforordningens persons-kreds.

22. Ét lands lovgivning

Det er en regel, at en person kun kan være omfattet af ét medlemslands lovgivning ad gangen.

Der kan altså ikke samtidig for den samme person anvendes to eller flere landes lovgivning for samme sociale sikringsgren eller ydelsestype. Der kan heller ikke samtidig anvendes ét lands lovgivning for visse sikringsgrene/ydelsestyper og et andet lands lovgivning for andre.

Selv om kun ét lands lovgivning kan anvendes for den enkelte person, kan der forekomme situationer med samtidig ret til familieydelser for samme barn, hvis de berettigede voksne er omfattet af hver sit lands lovgivning, eller hvis der er ret til ydelser i kraft af bopæl alene, selv den/de berettigede er omfattet af et andet lands lovgivning i kraft af arbejde mv.

Når der er truffet et lovvalg, afhænger det af reglerne i den nationale lovgivning, om der kan være ret til en ydelse.

23. Lønnet og selvstændig virksomhed i ét land

En person, der har lønnet eller selvstændig beskæftigelse i ét medlemsland, er omfattet af beskæftigelseslandets lovgivning.

Det er hovedreglen for erhvervsaktive personer, at de er omfattet af lovgivningen i beskæftigelseslandet. Dette gælder uanset andre forhold, som f.eks. hvor arbejdsgiveren eller den selvstændige virksomhed har hjemsted, hvor den beskæftigede bor inden for EU, eller hvor der betales skat.

Det afgørende er, hvor arbejdet rent fysisk udføres.

En person, der modtager arbejdsløshedsdagpenge og andre sikringsydelser, der midlertidigt træder i stedet for arbejdsindtægt fra Danmark, er omfattet af dansk lovgivning om social sikring.

24. Arbejde på skib

En person, der udfører beskæftigelse om bord på et skib, er omfattet af lovgivningen i det land, hvis flag skibet fører.

Hvis personen bor i det land, hvor arbejdsgiveren har hjemsted og lønnen udbetales herfra, så er personen dog omfattet af lovgivningen i bopælslandet, uanset hvilket medlemslands flag skibet fører.

25. Tjenestemænd og dermed ligestillede

Tjenestemænd og dermed ligestillede er omfattet af lovgivningen i det medlemsland, i hvis forvaltning de er ansat.

Personer, der arbejder for offentlig(e) dansk(e) arbejdsgiver(e), er omfattet af dansk lovgivning om social sikring. Det gælder også, selv om arbejdet udføres i andet land end Danmark og uanset varigheden. Det er en forudsætning, at den pågældende udelukkende arbejder for offentlig(e) dansk(e) arbejdsgiver(e).

26. Værnepligtige

Personer, der aftjener værnepligt (militær eller civil), er omfattet af lovgivningen i det land, værnepligten aftjenes for.

27. Ikke-erhvervsaktive

Personer, som ikke er erhvervsaktive, er omfattet af lovgivningen i bopælslandet.

28. Særregler

Der findes en lang række særregler for lovvalg. Disse gælder som undtagelser til de ovennævnte regler. I vejledningen DEL II: Lovvalg, den lovgivning, der skal anvendes, findes en udførlig gennemgang af alle lovvalgsreglerne.

29. Kompetence til at træffe afgørelse om lovvalg

Afgørelse af, om dansk lovgivning skal anvendes, træffes, med mindre andet er bestemt, af den danske myndighed, der i øvrigt træffer afgørelse om ret til ydelser.

Det betyder, at kommunen træffer afgørelsen, når det drejer sig om at afgøre, om der er ret til familieydelser. Kommunens afgørelser om lovvalg i forbindelse med familieydelser kan indbringes for Det Sociale Nævn.

I særlige tilfælde, dvs. ved udsendelse/udstationering, arbejde i to eller flere medlemslande, kontraktansatte, særreglen om arbejde på skib, der fører et medlemslands flag, samt indgåelse af aftaler, træffes afgørelsen af Pensionsstyrelsen om nødvendigt i samarbejde med udenlandske myndigheder.

Udsendte/udstationerede (privatansatte), EU-kontraktansatte, ansatte om bord på skib, der fører andet medlemslands flag, som søger danske ydelser, skal have en afgørelse fra Pensionsstyrelsen om lovvalget. Hvis der ikke foreligger en sådan afgørelse, skal den pågældende henvises til Pensionsstyrelsen for at få en afgørelse, inden der kan tages stilling til, om der er ret til ydelser.

Personer, der arbejder i to eller flere medlemslande, skal henvises til myndighederne i bopælslandet, for at få en afgørelse. Når Danmark er bopælsland, skal der henvises til Pensionsstyrelsen.

Pensionsstyrelsens afgørelser om lovvalg efter disse regler kan indbringes for Ankestyrelsen, hhv. Beskæftigelsesministeriet, når det drejer sig om indgåelse af aftaler med andre medlemslande.

Kapitel III – Særlige regler om familieydelser

Lønnet beskæftigelse/selvstændig virksomhed

30. Reglerne i grundforordningens afsnit II regulerer, hvornår dansk lovgivning skal anvendes for personer på grund af lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed, se kapitel II.

Når dansk lovgivning skal anvendes, er Danmark den kompetente medlemsstat. Familieydelser skal derfor tildeles for familiemedlemmer til den person, der er omfattet af dansk lovgivning, som om de pågældende familiemedlemmer boede i Danmark.

Det afgøres efter dansk lovgivning, hvem der anses som familiemedlemmer, se herom pkt. 9.

Eksempel

En person, der bor i Tyskland og arbejder i Danmark, er omfattet af dansk lovgivning om social sikring, og Danmark er dermed kompetent for udbetaling af familieydelser.

Eksempel

En person, bor i Danmark og arbejder i Sverige, Sverige er kompetent for udbetaling af familieydelser.

Der kan samtidig være ret til familieydelser fra andre medlemslande, som kan være kompetente i kraft af bopæl, arbejde (af den anden forælder eller anden berettiget person), pension og lignende. Om prioritering af ydelser i denne situation, se pkt. 33 – 38.

Bopæl i andet medlemsland

Grundforordningen

Artikel 67 – 1. led

Familiemedlemmer som har bopæl i en anden medlemsstat

En person har ret til familieydelser i henhold til den kompetente medlemsstats lovgivning også for de familiemedlemmer, der har bopæl i en anden medlemsstat, som om de havde bopæl i førstnævnte medlemsstat.

31. Det er et overordnet princip i grundforordningen, at ydelser skal kunne udbetales, uanset i hvilket land den berettigede har bopæl inden for EU.

Dette princip er udmøntet i artikel 7 i grundforordningen, der fastslår, at kontantydelser, som en person har krav på efter lovgivningen i et eller flere medlemslande eller efter reglerne i grundforordningen, ikke kan nedsættes, ændres, stilles i bero, inddrages eller beslaglægges med den begrundelse, at modtageren eller dennes familiemedlemmer er bosat i et andet medlemsland end det, hvor ydelsen skal udbetales fra.

I grundforordningens artikel 67 er en særbestemmelse om familieydelser til familiemedlemmer, der bor i et andet medlemsland, end det hvis lovgivning skal anvendes efter bestemmelserne i afsnit II. I denne situation skal familiemedlemmerne behandles, som om de boede i den kompetente medlemsstat.

Artikel 67 omhandler kun familiemedlemmer, der bor i andet EU-land. For så vidt angår den pågældende person selv, der bor i et andet medlemsland, gælder bestemmelsen om ophævelse af bopælsbetingelser i artikel 7, se pkt. 17, og ligestilling af begivenheder og forhold i artikel 5, se pkt. 7.

Eksempel

En person, der bor i Tyskland, arbejder (udelukkende) i Danmark og er dermed omfattet af dansk lovgivning. Hun har to børn på 13 og 15 år, der begge bor i Tyskland. Når det skal afgøres, om der er ret til danske familieydelser (børnefamilieydelse og evt. børnetilskud), skal børnene behandles, som om de boede i Danmark.

Eksempel

En person, der bor i Finland, arbejder i Polen og Sverige for en dansk virksomhed. Den pågældende er omfattet af dansk lovgivning, arbejdsgiveres hjemstedsland, da pågældende arbejder i to lande men ikke i bopælslandet. Der skal udbetales danske familieydelser til de børn, der bor med den pågældende i Finland.

Pensionister

Grundforordningen

Artikel 67 – 2. led

En pensionist har dog ret til familieydelser i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, der er kompetent med hensyn til pensionen.

Artikel 69

Supplerende bestemmelser

.....

2. Ydelser, der udbetales i form af pension eller rente eller tillæg til pension eller rente, tilkendes og beregnes efter kapitel 5.

32. Pensionister har ret til familieydelser fra det land, der udbetaler pensionen. Det gælder også selv om pensionisten og/eller familiemedlemmerne bor i et andet medlemsland.

Reglerne om familieydelser til pensionister gælder for samtlige typer familieydelser, der er omfattet af grundforordningen, se pkt. 10. Det vil sige at, det ikke kun er danske ydelser som særligt børnetilskud til pensionister, der er omfattet men også andre familieydelser som børnefamilieydelser og eventuelle andre typer børnetilskud mv., hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Eksempel

En folkepensionist, der udelukkende modtager pension fra Danmark, bor i Sverige med sine to børn. Den pågældende er reelt enlig. Der er ret til børnefamilieydelse, ordinært, ekstra og særligt børnetilskud fra Danmark.

Hvis pensionisten modtager pension fra mere end et medlemsland, er der ret til ydelser fra samtlige pensionslande, om prioritering af ydelser i disse situationer, se pkt. 37.

Der kan også være tilfælde, hvor der er ret til ydelser i kraft af bopæl, arbejde og lignende fra andre medlemslande. Om prioritering af ydelser i denne situation, se pkt. 34.

Det er kun familieydelser der er omfattet af bestemmelsen. I nogle andre lande udbetales i visse tilfælde børnetillæg til pension som en del af pensionsydelsen. Sådanne tillæg til pension skal udbetales efter pensionsreglerne i grundforordningen og har ingen indflydelse på retten til familieydelser.

Prioriteringsregler

Grundforordningen

Artikel 68

Prioriteringsregler i tilfælde af samtidig ret

1. Hvis der inden for samme periode og for de samme familiemedlemmer skal udbetales ydelser i henhold til mere end én medlemsstats lovgivning, gælder følgende prioriteringsregler:

33. Retten til familieydelser efter grundforordningen kan baseres på tre forskellige forhold: arbejde, pension og bopæl.

Ret i kraft af arbejde betyder, ret til familieydelser fra et medlemsland, fordi den pågældende er omfattet af dette lands lovgivning på grund af lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed.

Ved anvendelsen af artikel 68 i grundforordningen forstås ved "ret til ydelser i kraft af lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed" familieydelser, som udbetales:

”a) i kraft af den lønnede beskæftigelse eller selvstændige virksomhed, også

b) i perioder, hvor den lønnede beskæftigelse eller selvstændige virksomhed er midlertidigt afbrudt

i) på grund af sygdom, svangerskab og fødsel, arbejdsulykke, erhvervssygdom eller arbejdsløshed, så længe der udbetales løn eller ydelser, eksklusivt pensioner, i anledning heraf, eller

ii) under betalt ferie, orlov, strejke eller lockout, eller

iii) under orlov uden løn med henblik på børnepasning, så længe denne orlov i henhold til den relevante lovgivning ligestilles med en lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed.”

Dette fremgår af afgørelse nr. F1 fra Den Administrative Kommission, se pkt. 56.

Retten til familieydelser fra et medlemsland på grund af pension betyder ret til familieydelser fra et medlemsland, fordi den pågældende modtager pension fra dette medlemsland, se pkt. 32.

Ret til familieydelser fra et medlemsland på grund af bopæl betyder ret til familieydelser fra et medlemsland, fordi den pågældende har bopæl i dette land og national lovgivning giver ret til familieydelser udelukkende på grund af bopæl.

Eksempel:

En familie med tre børn under 18 år bor i Sverige. Faderen arbejder i Danmark, moderen arbejder ikke. Faderen har ret til familieydelser fra Danmark på grund af arbejde, moderen har ret til familieydelser fra Sverige på grund af bopæl.

Eksempel

En person bor i Danmark med sine to børn. Pågældende får pension fra Tyskland. Der er ret til familieydelser fra Tyskland i kraft af pensionen og fra Danmark i kraft af bopæl.

Hvis der samtidig er ret til familieydelser til samme familiemedlem fra to eller flere medlemslande, skal der ikke udbetales fulde ydelser fra samtlige lande. Der er derfor i grundforordningen og gennemførelsesforordningen fastsat regler, der regulerer udbetalingen, de såkaldte prioriteringsregler.

Familieydelser på forskelligt grundlag

Grundforordningen

Artikel 68

Prioriteringsregler i tilfælde af samtidig ret

1.

a) Såfremt mere end én medlemsstat skal udbetale familieydelser på forskellig grundlag, gælder følgende prioritetsorden:

først ret til ydelser i kraft af lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed, derefter ret til ydelser i kraft af modtagelse af en pension eller en rente og endelig ret til ydelser i kraft af bopælen.

34. Hvis retten til familieydelser fra to eller flere medlemslande baserer sig på forskellige forhold, er der i grundforordningen fastsat en rangordning for prioriteringen af ydelserne.

Retten til ydelse på grund af arbejde har således forrang for ydelser på grund af pension og bopæl, og ydelser på grund af pension har forrang for ydelser på grund af bopæl.

Se om betydningen af at en ydelse har forrang og om udbetaling af ydelser fra de øvrige lande i pkt. 40 – 42.

Eksempel:

En familie med tre børn under 18 år bor i Sverige. Faderen arbejder i Danmark, moderen arbejder ikke. Faderen har ret til familieydelse fra Danmark på grund af arbejde, moderen har ret til familieydelse fra Sverige på grund af bopæl. Retten til ydelser fra Danmark på grund af arbejde har forrang for ydelser fra Sverige på grund af bopæl.

Eksempel:

En person bor i Danmark med sine to børn. Pågældende får pension fra Tyskland. Der er ret til familieydelse fra Tyskland i kraft af pensionen og fra Danmark i kraft af bopæl. Retten til ydelser fra Tyskland har forrang for retten til ydelser fra Danmark på grund af bopæl.

Eksempel:

En familie med ét barn bor i Danmark. Faderen arbejder i Tyskland, moderen modtager pension fra Sverige. Der er ret til familieydelse fra Tyskland i kraft af arbejde, ret til familieydelse fra Sverige i kraft af pensionen og ret til familieydelse fra Danmark i kraft af bopælen. Familieydelse fra Tyskland har forrang (1. prioritet) for ydelserne fra Sverige og Danmark, ydelserne fra Sverige (2. prioritet) har forrang for ydelserne fra Danmark (3. prioritet).

For så vidt angår familieydelse til efterladte børn (børn der har mistet en af eller begge forældre) er der ikke specifikke prioriteringsregler. Prioritering af familieydelse til denne gruppe afgøres efter den status, som den berettigede person har, dvs. arbejde, pension eller bopæl, for den efterlevende forælder eller anden berettiget person. Om særlige børnetilskud til disse børn se pkt. 43.

Eksempel:

En person, der udelukkende har været omfattet af dansk lovgivning afdør ved døden. Han efterlader ægtefællen og deres to børn. Ægtefællen bor og arbejder i Sverige. Familieydelse udbetales fra Sverige, der er arbejdsland for den efterlevende forælder. Særlige børnetilskud udbetales efter særregler.

Familieydelse på samme grundlag – beskæftigelse

Grundforordningen

Artikel 68

Prioriteringsregler i tilfælde af samtidig ret

1.

a)

b) Såfremt mere end én medlemsstat skal udbetale familieydelse på samme grundlag, fastlægges prioritetsordenen på grundlag af følgende subsidiære kriterier:

i) hvis der er tale om ret til ydelse i kraft af lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed: børnenes bopæl, når der udføres en sådan beskæftigelse, og subsidiært i givet fald det højeste af de ydelsesbeløb, der følger af de pågældende lovgivninger. I sidstnævnte tilfælde fordeles udgifterne til betaling af ydelserne efter kriterierne i gennemførelsesforordningen.

35. Retten til familieydelse til samme familiemedlem kan baseres på samme grundlag, og prioritering kan derfor ikke foretages efter en rangordning af grundlaget for retten til ydelsen.

Når retten til ydelser fra to medlemslande er baseret på arbejde (lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed) i begge medlemslande, har ydelser fra børnenes bopælsland forrang. Denne prioritering forudsætter, at der er ret til ydelser fra bopælslandet i kraft af arbejde.

Eksempel:

En familie med to børn bor i Tyskland. Moderen arbejder i Tyskland, faderen arbejder i Danmark. Der er ret til ydelser fra både Danmark og Tyskland på grund af arbejde. Ydelser fra børnenes bopælsland Tyskland har forrang for ydelser fra Danmark.

Hvis der er ret til ydelser fra to medlemslande i kraft af arbejde, men ikke fra børnenes bopælsland, skal ydelserne udelukkende udbetales fra det medlemsland, der har den højeste ydelse.

Eksempel:

En familie med et barn bor i medlemsland A, faderen arbejder i medlemsland B, moderen arbejder i medlemsland C. Der er ret til familiedydelser fra både medlemsland B og C i kraft af arbejde. Beløbet for familiedydelser er 500 kr. pr. måned i medlemsland B og 750 kr. pr. måned i medlemsland C. Ydelser skal derfor udelukkende udbetales til familien fra medlemsland C.

Når der er ret til familiedydelser fra to medlemslande i kraft af arbejde, men ikke fra børnenes bopælsland, kan der forekomme situationer, hvor der ud over retten fra to arbejdslande også er ret fra børnenes bopælsland alene i kraft af bopælen der. I sådanne situationer anvendes de prioriteringsregler, der gælder for ret til ydelser fra to eller flere medlemslande på forskelligt grundlag, se pkt. 34.

Refusion mellem institutionerne

Gennemførelsesforordningen

Artikel 58

Prioriteringsregler i tilfælde af samtidig ret til flere ydelser

Ved anvendelsen af artikel 68, stk. 1, litra b), nr. i) og ii), i grundforordningen beregner hver af de pågældende medlemsstater ydelsernes størrelse ved at medregne de børn, der ikke er bosat på dens område, såfremt der ikke på grundlag af børnenes bopæl kan fastlægges en prioritetsorden. Hvis artikel 68, stk. 1, litra b), nr. i), anvendes, udbetaler den kompetente institution i den medlemsstat, i henhold til hvis lovgivning det højeste ydelsesbeløb er fastsat, det fulde ydelsesbeløb og får af den anden medlemsstats kompetente institution refunderet halvdelen af dette beløb, idet det refunderede beløb dog ikke kan overstige det beløb, der er fastsat i sidstnævnte medlemsstats lovgivning.

36. Der er i gennemførelsesforordningen fastsat regler om refusion mellem institutionerne i disse situationer. Reglerne om refusion gælder kun i den særlige situation, hvor der er ret fra to arbejdslande, som ikke er bopælslandet. Der er tale om en bestemmelse, der regulerer forholdet mellem institutionerne, og den er uden betydning for modtagerens ret til ydelser.

Den institution, der udbetaler det højeste beløb, og som derfor skal udbetale det fulde beløb til modtageren, får halvdelen af dette beløb refunderet fra den institution, der udbetaler det lavere beløb.

Eksempel:

En familie med et barn bor i medlemsland A, faderen arbejder i medlemsland B, moderen arbejder i medlemsland C. Der er ret til familiedydelser fra både medlemsland B og C i kraft af arbejde. Beløbet for familiedydelser er 500 kr. pr. måned i medlemsland B og 750 kr. pr. måned i medlemsland C. Ydelser skal derfor udelukkende udbetales til familien fra medlemsland C med 750 kr. Medlemsland B skal refundere halvdelen af dette beløb, dvs. 375 kr.

Den institution, der skal betale refusion, er dog ikke forpligtet til at refundere mere end det højeste beløb, der vil kunne udbetales som familieydelse efter dens egen lovgivning.

Eksempel:

En familie med et barn bor i medlemsland X, faderen arbejder i medlemsland Y, moderen arbejder i medlemsland Z. Der er ret til familieydelser fra både medlemsland Y og Z i kraft af arbejde. Beløbet for familieydelser er 400 kr. pr. måned i medlemsland Y og 1.000 kr. pr. måned i medlemsland Z. Ydelser skal derfor udelukkende udbetales til familien fra medlemsland Z med 1.000 kr. Institutionen i medlemsland Y skal refundere halvdelen af dette beløb, dvs. 500 kr. Den er imidlertid ikke forpligtet til at refundere mere end det højeste familieydelsesbeløb, dvs. den refunderer 400 kr.

Familieydelser på samme grundlag - pension

Grundforordningen

Artikel 68

Prioriteringsregler i tilfælde af samtidig ret

1.

a)

b) Såfremt mere end én medlemsstat skal udbetale familieydelser på samme grundlag, fastlægges prioritetsordenen på grundlag af følgende subsidiære kriterier:

ii) hvis der er tale om ret til ydelser i kraft af modtagelse af en pension eller en rente: børnenes bopæl, når der udbetales en pension i henhold til denne lovgivning, og subsidiært i givet fald den længste af de forsikrings- eller bopælsperioder, der er tilbagelagt i henhold til de pågældende lovgivninger

37. Der kan være ret til ydelser i kraft af pension fra to eller flere medlemslande. Det kan være enten fordi begge forældre (eller andre berettigede) modtager pension fra hver sit land, fordi den berettigede modtager pension fra to eller flere medlemslande eller en kombination af de to forhold.

Eksempel:

En familie bor i Danmark. Moderen modtager pension fra Sverige. Faderen modtager pension fra Danmark. Der er ret til familieydelser fra både Danmark og Sverige i kraft af pension.

Eksempel:

En mor bor i Irland med sine børn. Hun modtager pension fra Irland og Danmark. Der er ret til familieydelser i kraft af pension fra både Irland og Danmark.

Familieydelser fra børnenes bopælsland har forrang, når der er ret til ydelser fra mere end et medlemsland i kraft af pension. Det er dog en forudsætning, at der modtages pension fra bopælslandet.

Eksempel:

En familie bor i Danmark. Moderen modtager pension fra Sverige. Faderen modtager pension fra Danmark. Der er ret til familieydelser fra både Danmark og Sverige i kraft af pension. Familieydelser fra bopælslandet Danmark har forrang.

Eksempel:

En mor bor i UK med sine børn. Hun modtager pension fra UK og Danmark. Der er ret til pension i kraft af pension fra både UK og Danmark. Familieydelser fra UK, der er bopælsland, har forrang.

Forrang for familieydelse fra bopælslandet til pensionister, når der er ret fra mere end et medlemsland, forudsætter, at der betales pension fra bopælslandet. Hvis der ikke modtages pension fra bopælslandet men fra to eller flere andre medlemslande, gælder andre prioriteringsregler.

Ydelser fra det land, hvor den længste pensionsoptjeningsperiode er tilbagelagt, har forrang.

Eksempel:

En pensionist bor i Sverige. Hun modtager pension fra Danmark og UK. Pensionen fra Danmark udbetales på grundlag af 10 års forsikringsperiode og pensionen fra UK udbetales på grundlag af 7 års forsikringsperiode. Der er ret til familieydelse fra både Danmark og UK i kraft af pension. Da der er tilbagelagt længst bopæls-/forsikringsperiode i Danmark, har familieydelse fra Danmark forrang.

Det er en forudsætning at der udbetales pension fra det land, hvor den længste optjeningsperiode er tilbagelagt.

Eksempel:

En pensionist bor i Sverige. Hun modtager pension fra Tyskland og Polen. Pensionen fra Tyskland udbetales på grundlag af 10 års bopælsperiode og pensionen fra Polen udbetales på grundlag af 7 års forsikringsperiode. Hun har desuden en pensionsoptjeningsperiode i Danmark på 12 år, men der er givet afslag på pension fra Danmark. Der er ret til familieydelse fra både Polen og Tyskland i kraft af pension. Selv om der er tilbagelagt længst bopæls-/forsikringsperiode i Danmark, har ydelser fra det land, som har den længste optjeningsperiode, og som udbetaler pension (dvs. Tyskland), forrang, da der ikke udbetales pension fra Danmark.

Oplysning om længden af forsikrings- og bopælsperioder indhentes normalt til brug i pensionssagen og vil derfor som regel fremgå af denne.

Hvis der samtidig med ret til familieydelse i kraft af pension fra mere end et medlemsland også er ret til familieydelse fra et medlemsland i kraft af enten beskæftigelse eller bopæl, finder prioriteringsreglerne ved samtidig ret på forskelligt grundlag anvendelse i forhold til denne ret, se pkt. 34.

Familieydelse på samme grundlag - bopæl

Grundforordningen

Artikel 68

Prioriteringsregler i tilfælde af samtidig ret

1.

a)

b) Såfremt mere end én medlemsstat skal udbetale familieydelse på samme grundlag, fastlægges prioritetsordenen på grundlag af følgende subsidiære kriterier:

iii) hvis der er tale om ret til ydelser i kraft af bopælen: børnenes bopæl.

38. Hvis retten til familieydelse fra mere end et medlemsland udelukkende er baseret på bopæl, har ydelser fra børnenes bopælsland forrang.

Børn der har mistet en af eller begge forældre

Grundforordningen

Artikel 69

Supplerende bestemmelser

.....

2. Ydelser, der udbetales i form af pension eller rente eller tillæg til pension eller rente, tilkendes og beregnes efter kapitel 5.

39. Familieydelser til efterladte børn udbetales fra det land, hvor den efterlevende forælder (eller anden berettiget person) arbejder, får pension eller har bopæl efter prioriteringsreglerne beskrevet i pkt. 30 – 38. Særlige familieydelser til efterladte børn, som fx det danske særlige børnetilskud, udbetales fra det land, hvis ydelser har prioritet eller, hvis dette land ikke udbetaler sådanne ydelser, efter særlige regler, se pkt. 43.

Pension til efterladte børn udbetales efter pensionsreglerne i grundforordningen og har ingen indflydelse på retten til familieydelser eller på prioriteringen.

Forskelsbetinget supplement

Grundforordningen

Artikel 68

Prioriteringsregler i tilfælde af samtidig ret

.....

2. I tilfælde af samtidig ret til ydelser tilkendes familieydelser i overensstemmelse med den lovgivning, der er udpeget som prioriteret efter stk. 1. Rettigheder til familieydelser, der skal udbetales i henhold til en eller flere andre modstridende lovgivninger, suspenderes op til det beløb, der er fastsat i førstnævnte medlemsstats lovgivning, og et forskelsbetinget supplement udredes om fornødent for den del, der overstiger dette beløb. Et sådant forskelsbetinget supplement skal dog ikke nødvendigvis udredes til børn, der har bopæl i en anden medlemsstat, hvis kravet på den pågældende ydelse udelukkende er baseret på bopæl.

40. Når der er ret til familieydelser efter mere end ét medlemslands lovgivning, skal der først tages stillingen til prioriteringen af ydelserne, se pkt. 33 – 37. Når det er afgjort, hvilket medlemslands ydelser, der har forrang, udbetales ydelser fra dette land med det fulde beløb.

Selv om der udbetales fulde ydelser fra ét medlemsland, er dette ikke ensbetydende med, at rettigheder fra andre medlemslande bortfalder. Prioriteringsreglerne har udelukkende til formål at undgå, at der betales dobbeltydelser, så ydelser fra andre land suspenderes, med et beløb der svarer til det beløb der udbetales, fra det land hvis ydelser har forrang. Ydelser fra det medlemsland eller de medlemslande, som har lavere prioritet, udbetales evt. med forskellen. Dette kaldes et forskelsbetinget supplement, også af og til betegnet som forskelsbeløbet, differencebeløbet eller tillægsbeløbet.

Eksempel:

En familie med tre børn under 18 år bor i Sverige. Faderen arbejder i Danmark, moderen arbejder ikke. Faderen har ret til familieydelser fra Danmark på grund af arbejde, moderen har ret til familieydelser fra Sverige på grund af bopæl. Retten til ydelser fra Danmark på grund af arbejde har forrang for ydelser fra Sverige på grund af bopæl. Svenske ydelser suspenderes med et beløb, der svarer til danske familieydelser. Hvis de danske familieydelser er lavere end de svenske, udbetales forskellen mellem de to beløb fra Sverige.

Eksempel:

En person bor i Danmark med sine to børn. Pågældende får pension fra Tyskland. Der er ret til familieydelser fra Tyskland i kraft af pensionen og fra Danmark i kraft af bopæl. Retten til ydelser fra Tyskland har forrang for retten til ydelser på grund af bopæl fra Danmark. Danske ydelser suspenderes med et

beløb, der svarer til tyske familieydelse. Hvis de tyske familieydelse er lavere end de danske, udbetales forskellen mellem de to beløb fra Danmark.

Eksempel:

En familie med ét barn bor i Danmark. Faderen arbejder i Tyskland, moderen modtager pension fra Sverige. Der er ret til familieydelse fra Tyskland i kraft af arbejde, ret til familieydelse fra Sverige i kraft af pensionen og ret til familieydelse fra Danmark i kraft af bopælen. Familieydelse fra Tyskland har forrang (1. prioritet) for ydelse fra Sverige og Danmark, ydelse fra Sverige (2. prioritet) har forrang for ydelse fra Danmark (3. prioritet). Fulde ydelse udbetales fra Tyskland (1. prioritet), hvis svenske ydelse (2. prioritet) er højere udbetales forskellen fra Sverige, hvis danske ydelse (3. prioritet) er højere end det beløb, der samlet er udbetalt fra Tyskland og Sverige, udbetales forskellen fra Danmark.

Forskelsbeløb til børn, der bor i et andet medlemsland udbetales ikke, når retten til ydelse er baseret udelukkende på bopæl.

Eksempel:

En mor bor i Sverige med ét barn. Hun arbejder i Sverige. Faderen, der har del i forældremyndigheden, bor i Danmark. Han modtager kontanthjælp.

Svenske ydelse har forrang for danske. Da retten til danske ydelse udelukkende er baseret på faderens bopæl, betales der ikke forskelsbeløb fra Danmark.

Om den valutakurs, der skal anvendes ved omregning af udenlandske ydelse, se pkt. 60.

Foreløbig udbetaling af forskelsbeløb

Grundforordningen

Artikel 68

Prioriteringsregler i tilfælde af samtidig ret

3. Hvis der i henhold til artikel 67 indgives en ansøgning om familieydelse til den kompetente institution i en medlemsstat, hvis lovgivning finder anvendelse, men ikke har prioritet i henhold til denne artikels stk. 1 og 2:

a) videresender denne institution straks ansøgningen til den kompetente institution i den medlemsstat, hvis lovgivning finder prioriteret anvendelse, underretter den pågældende person og udreder, uden at bestemmelserne i gennemførelsesforordningen vedrørende foreløbig tilkendelse af ydelse berøres heraf, om nødvendigt det forskelsbetingede supplement, jf. stk. 2

b) behandler den kompetente institution i den medlemsstat, hvis lovgivning finder prioriteret anvendelse, denne ansøgning, som om den var indgivet direkte til den, og datoen for indgivelsen af en sådan ansøgning til den første institution betragtes som datoen for dens indgivelse til den prioriterede institution.

41. Ansøgning om ydelse kan indgives til en hvilket som helst institution, der er kompetent for betaling af familieydelse til den pågældende, se pkt. 14.

Hvis den institution, der modtager ansøgningen, finder frem til, at der er ret til familieydelse, men at ydelse fra et andet medlemsland må have forrang, skal ansøgningen sendes til institutionen i dette land.

Eksempel:

En person bor i Danmark med sine to børn. Pålægende får pension fra Tyskland. Der er ret til familieydelse fra Tyskland i kraft af pensionen og fra Danmark i kraft af bopæl.

Der indgives ansøgning om ydelser fra Danmark. Retten til ydelser fra Tyskland har forrang for retten til ydelser på grund af bopæl i Danmark. Ansøgningen skal derfor sendes til Tyskland. De tyske myndigheder skal behandle ansøgningen, som om den blev indgivet direkte i Tyskland.

Eksempel:

En familie med tre børn under 18 år bor i Sverige. Faderen arbejder i Danmark, moderen arbejder ikke. Faderen har ret til familieydelser fra Danmark på grund af arbejde, moderen har ret til familieydelser fra Sverige på grund af bopæl. Der indgives ansøgning om ydelser i Sverige. Retten til ydelser fra Danmark på grund af arbejde har forrang for ydelser fra Sverige på grund af bopæl. De svenske myndigheder sender sagen til Danmark. Kommunen skal behandle ansøgningen, som om den blev indgivet direkte til den danske kommune.

Samtidig må der tages stilling til et evt. forskelsbeløb og udbetales forskud herpå.

Beregning af forskelsbeløb

42. Der er ikke præcise regler for den praktiske fremgangsmåde ved beregning af forskelsbeløbet.

Efter hidtil gældende retningslinier (Afgørelse nr. 147 af 10. oktober 1990 fra AK) er beløbet blevet beregnet for hvert familiemedlem for sig. Denne afgørelse er ophævet og endnu ikke erstattet med en anden.

Principperne i den tidligere afgørelse må antages fortsat at være gældende i udgangspunktet. Det vil sige, at forskelsbeløbet skal beregnes for hvert familiemedlem for sig.

Eksempel:

En familie med to børn på 2 og 7 år bor i Sverige. Faderen arbejder i Sverige moderen arbejder i Danmark. Svenske ydelser har forrang for danske. Danske ydelser skal beregnes som et forskelsbeløb. Beregningen af danske ydelser sker ved, at de svenske ydelser, der udbetales for barnet på 2 år, fratrækkes det beløb, der kan udbetales i familieydelser til en 2-årig. De svenske ydelser, der udbetales til barnet på 7 år, fratrækkes det beløb, der kan ydes til den 7-årige efter danske regler.

Imidlertid har afgørelsen ikke taget højde for den udvikling i domspraksis og dermed udvidelse af familieydelsesbegrebet, der er sket siden afgørelses vedtagelse i oktober 1990. En af de væsentligste udviklinger har været, at visse ydelser, der træder i stedet for arbejdsindtægt, og som tidligere var karakteriseret som ydelser ved moderskab eller betragtet som udenfor forordningens anvendelsesområde, nu skal behandles som familieydelser efter forordningen.

For at sikre, at ydelser, der efter deres formål skal kompensere for bortfald af arbejdsindtægt, ikke reduceres på grund af familieydelser med andet formål, holdes de udenfor beregningen.

Eksempel:

En familie med to børn på 2 og 7 år bor i Sverige. Faderen arbejder i Sverige moderen arbejder i Danmark. Svenske ydelser har forrang for danske. Danske ydelser skal beregnes som et forskelsbeløb. Beregningen af danske ydelser sker ved at de svenske ydelser, der udbetales for barnet på 2 år, fratrækkes det beløb, der kan udbetales i familieydelser til en 2-årig. De svenske ydelser, der udbetales til barnet på 7 år, fratrækkes det beløb, der kan ydes til den 7-årige efter danske regler. Eventuelle föräldrapenning, som udbetales som kompensation for bortfalden arbejdsindtægt, holdes udenfor beregningen og får derfor ingen indflydelse på størrelsen af forskelsbeløbet.

Særlige ydelser til efterladte børn

Grundforordningen

Artikel 69

Supplerende bestemmelser

1. Hvis der i henhold til den i artikel 67 og 68 udpegede lovgivning ikke er nogen ret til supplerende eller særlige familieydelser til forældreløse børn, tilkendes disse ydelser automatisk som supplement til de øvrige familieydelser, hvortil der er erhvervet ret i henhold til førnævnte lovgivning, efter lovgivningen i den medlemsstat, som den afdøde har været omfattet af i det længste tidsrum, hvis retten erhverves i medfør af denne lovgivning. Såfremt der ikke er erhvervet nogen ret efter denne lovgivning, undersøges det, om betingelserne for erhvervelse af ret efter lovgivningen i de øvrige berørte medlemsstater er til stede, og ydelserne tilkendes, idet de forsikrings- eller bopælsperioder, der er tilbagelagt efter disse medlemsstaters lovgivning, lægges til grund i rækkefølge efter aftagende længde.

2. Ydelser, der udbetales i form af pension eller rente eller tillæg til pension eller rente, tilkendes og beregnes efter kapitel 5.

43. Familieydelser, der er særligt beregnet til efterladte børn, udbetales efter en særlig bestemmelse i grundforordningen artikel 69. Disse særlige ydelser, herunder de danske særlige børnetilskud til børn, der har mistet en af eller begge forældrene, udbetales efter særlige regler.

Som udgangspunkt følger udbetalingen af disse ydelser, de prioriteringsregler, som i øvrigt gælder for familieydelser. Hvis de medlemslande, der skal udbetale familieydelser ifølge disse regler, ikke udbetaler sådanne særlige ydelser, enten fordi sådanne ydelser ikke eksisterer i det pågældende lands lovgivning, eller fordi betingelserne for sådanne ydelser ikke er opfyldt, skal de i stedet udbetales fra det land, hvis lovgivning den afdøde har været omfattet af længst, og som udbetaler sådanne ydelser.

De medlemslande der har særlige familieydelser til efterladte børn er nævnt i en fortegnelse udarbejdet af Den Administrative Kommission. Det drejer sig om følgende 7 lande:

Belgien

Cypern

Danmark

Frankrig

Irland

Malta

Storbritannien og Nordirland (Det Forenede Kongerige – UK).

Desuden er det fra Sverige oplyst, at der i svensk lovgivning er særlige ydelser til efterladte børn. Fortegnelsen skal derfor opdateres.

Eksempel:

En mor bor i Sverige med to børn. Hun arbejder i Danmark. Faderen er død. Han havde udelukkende været omfattet af svensk lovgivning.

Familieydelser, inkl. særlige børnetilskud til efterladte børn skal udbetales fra Danmark.

Eksempel:

En mor bor i Danmark med to børn. Hun arbejder i Tyskland. Faderen er død. Han havde været omfattet af dansk og af tysk lovgivning i skiftende perioder.

Familieydelser skal udbetales fra Tyskland. Da der i tysk lovgivning ikke findes særlige familieydelser til efterladte børn, skal særlige børnetilskud til efterladte børn udbetales fra Danmark.

De særlige ydelser skal udbetales som supplement til de øvrige familieydelser, dvs. at de ikke indgår i beregningen af forskelsbeløb men altid udbetales med det fulde beløb.

Reglerne gælder udelukkende familieydelse. Pensionsydelse til efterladte børn skal tildeles og udbetales efter pensionsreglerne. De har ikke nogen betydning for retten til familieydelse.

Udbetaling af ydelser i særlige tilfælde

Grundforordningen

Artikel 68a Udbetaling af ydelser

I tilfælde af, at den person, til hvem familieydelse skal udbetales, ikke anvender dem til familiemedlemmernes underhold, skal den kompetente institution efter anmodning fra og gennem institutionen i den medlemsstat, hvor familiemedlemmerne har deres bopæl, eller den institution eller det organ, der er udpeget hertil af den kompetente myndighed i den nævnte medlemsstat, udbetale disse ydelser med frigørende virkning til den fysiske eller juridiske person, som faktisk forsørger familiemedlemmerne.

44. Ret til familieydelse baseres på arbejde, pension eller bopæl i et medlemsland. Det er ikke nogen forudsætning, at den berettigede person bor sammen med familiemedlemmet (barnet), for at der kan være ret til ydelse.

Det kan derfor forekomme, at de familieydelse, der udbetales til den berettigede, ikke kommer barnet til gode, fordi de af den berettigede anvendes til andre formål. I sådanne situationer er der mulighed for, at familieydelse kan udbetales til den person, der faktisk forsørger børnene.

Dette sker på anmodning fra institutionen i det medlemsland, hvor børnene bor. Udbetaling af ydelserne til den person, der forsørger børnene, sker også gennem denne institution.

Eksempel:

En far bor og arbejder i Danmark. Moderen bor i Polen med to børn, hun arbejder ikke. Der udbetales ydelse til faderen fra Danmark for de to børn. Moderen henvender sig til myndighederne i Polen og oplyser, at faderen ikke anvender de danske ydelse til forsørgelse af børnene. De polske myndigheder retter henvendelse til den danske kommune herom. Kommunen beslutter, at udbetale ydelserne til moderen. Dette sker gennem den polske institution, dvs. kommunen betaler ydelsen til den polske institution, der skal sørge for udbetalingen til moderen.

Ændring af anvendelig lovgivning eller prioritering

Gennemførelsesforordningen

Artikel 59

Regler, der skal finde anvendelse, hvis den lovgivning, der skal anvendes, og/eller kompetencen til at give familieydelse skifter

1. Hvis den lovgivning, der skal finde anvendelse, og/eller kompetencen til at give familieydelse skifter mellem medlemsstater i løbet af en kalendermåned, fortsætter den institution, der har udbetalt familieydelse på grundlag af den lovgivning, i henhold til hvilken ydelse blev givet i begyndelsen af den pågældende måned, med at afholde disse udgifter indtil udgangen af den pågældende måned, uanset hvornår familieydelse forfalder til udbetaling i henhold til de pågældende medlemsstaters lovgivning.

2. Den underretter institutionen i den eller de andre pågældende medlemsstater om datoen for, hvornår den ophører med at udbetale de pågældende familieydelse. Ydelse udbetales af den eller de andre berørte medlemsstater fra denne dato.

45. Når en person skifter arbejde, bopæl eller pensionsstatus, kan dette medføre ændring i hvilken medlemsstat, der er kompetent til at udbetale familieydelse. Der kan ligeledes ske ændringer i prioriteringsrækkefølgen mellem de kompetente medlemslande.

Den institution, der hidtil har udbetalt ydelserne eller udbetalt ydelser med forrang, skal fortsætte hermed indtil udgangen af den måned, hvori ændringen sker. Den institution, der bliver kompetent samt evt. andre berørte institutioner, skal underrettes om, hvornår udbetalingen af (fulde) ydelser ophører, og den institution, der bliver kompetent, eller hvis ydelser får forrang, skal påbegynde udbetalingen fra begyndelsen af den følgende måned. Dette gælder uanset om de involverede institutioner efter deres egen lovgivning, anvender andre udbetalingsperioder end på månedsbasis.

Udbetaling af danske børnefamilieydelse og børnetilskud skal derfor ophøre eller påbegyndes ved en måneds begyndelse, selv om det er midt i et kvartal, når kompetencen til at betale (fulde) ydelser skifter fra eller til et andet medlemsland.

Hvis der allerede er betalt ydelser fra Danmark for et helt kvartal, når forpligtelsen overgår til andet land i løbet af kvartalet, må der bedes om refusion fra det medlemsland, der bliver forpligtet til at betale (fulde) ydelser. Hvis der ikke kan udbetales refusion, fordi ydelser allerede er udbetalt til den berettigede, kan der kun kræves tilbagebetaling fra modtageren, hvis betingelser herfor i dansk lovgivning er opfyldt.

Eksempel:

En familie bor i Danmark. Faderen arbejder i Sverige, moderen arbejder i Danmark. Der udbetales fulde ydelser fra Danmark. Den 19.08.2010 flytter familien til Sverige. Prioritering af, hvilket land der skal udbetale fulde ydelser, skifter dermed. Danmark udbetaler fulde ydelser indtil udgangen af august måned, hvorefter forpligtelsen overgår til Sverige. Herefter betaler Danmark et evt. forskelsbeløb.

Kapitel IV – Procedurer og fremgangsmåde

Indgivelse af ansøgning og behandling

Gennemførelsesforordningen

Artikel 60

Procedure ved anvendelse af artikel 67 og 68 i grundforordningen

1. En ansøgning om familieydelse indgives til den kompetente institution. Ved anvendelsen af artikel 67 og 68 i grundforordningen skal der tages hensyn til hele familiens situation, som om alle de involverede personer var omfattet af lovgivningen i den pågældende medlemsstat og bosat der, navnlig med hensyn til en persons ret til at gøre krav på sådanne ydelser. Hvis en person, der har ret til at gøre krav på ydelserne, ikke udøver sin ret, skal den kompetente institution i den medlemsstat, hvis lovgivning finder anvendelse, tage hensyn til en ansøgning om familieydelse indgivet af den anden af forældrene eller en dermed ligestillet person eller en person eller institution, der optræder som værge for barnet eller børnene.

2. Den institution, der er indgivet ansøgning til i henhold til stk. 1, behandler ansøgningen på grundlag af de detaljerede oplysninger, ansøgeren har fremlagt, under hensyntagen til den samlede faktiske og retlige situation for ansøgerens familie.

.....

46. En ansøgning om familieydelse skal indgives til den kompetente institution. I Danmark er kommunen den kompetente institution. Når der skal søges om danske ydelser, skal ansøgningen indgives dertil, dvs. enten den aktuelle bopælskommune eller seneste bopælskommune, hvis ansøgeren ikke længere bor i Danmark. Hvis ansøgeren aldrig har boet i Danmark, er den kompetente institution (seneste)

arbejdsgivers hjemstedskommune, hhv. den selvstændige virksomheds hjemstedskommune, hvis der er tale om en selvstændig erhvervsdrivende.

Da der kan være institutioner i to eller flere medlemsstater, der er kompetente for tildeling af familieydelse, jf. kapitel III, kan ansøgning indgives til flere institutioner i flere medlemslande samtidig. Desuden er der fastsat procedurer for samarbejde mellem institutionerne, se pkt. 45.

Reglen om, at ansøgning skal indgives til den kompetente institution, er en procedureregulering. Der er ikke fastsat regler om, fra hvilket tidspunkt udbetaling af ydelser finder sted, se dog pkt. 45, når der er indgivet ansøgning. Dette afgøres efter nationale regler. Der kan derfor udbetales ydelser med tilbagevirkende kraft, når dette følger af national lovgivning.

Der skal tages hensyn til hele familiens situation, især skal det være muligt for andre personer, end den berettigede selv at gøre krav på ydelser, hvis den berettigede ikke ansøger om ydelser.

Når den berettigede ikke selv ansøger om ydelser, skal en ansøgning fra den anden forælder eller anden person fx værge accepteres.

Prioriteret anvendelse

Gennemførelsesforordningen

Artikel 60

Procedure ved anvendelse af artikel 67 og 68 i grundforordningen

1.

2. Hvis denne institution konkluderer, at dens lovgivning finder prioriteret anvendelse i overensstemmelse med artikel 68, stk. 1 og 2, i grundforordningen, skal den give familieydelsen i henhold til den lovgivning, der finder anvendelse for den.

Hvis denne institution mener, at der muligvis består en ret til et forskelsbetinget supplement i medfør af lovgivningen i en anden medlemsstat i overensstemmelse med artikel 68, stk. 2, i grundforordningen, fremsender institutionen straks ansøgningen til den kompetente institution i den anden medlemsstat og underretter den pågældende person; den underretter desuden institutionen i den anden medlemsstat om sin afgørelse vedrørende ansøgningen og størrelsen af den udbetalte familieydelse.

47. Når kommunen modtager en ansøgning om familieydelse efter forordningens regler, skal den tage stilling til, om der er ret til ydelser, og i givet fald om danske ydelser har forrang. Hvis dette er tilfældet, udbetales ydelserne til den berettigede.

Kommunen skal være opmærksom på, om der evt. består en sekundær ret til ydelser fra andet medlemsland. Hvis dette kan være tilfældet, skal ansøgningen sendes til dette medlemsland. Kommunen skal underrette ansøgeren herom, og ved oversendelsen af ansøgningen skal kommunen oplyse om størrelsen af det beløb, som kommunen udbetaler til ansøgeren.

Hvis kommunen modtager en ansøgning fra en udenlandsk institution med meddelelse om, at denne institution udbetaler fulde ydelser, må kommunen tilsvarende tage stilling til en evt. ret til danske ydelser og i givet fald udbetale forskellen mellem de udenlandske ydelser og de danske til den pågældende.

Ikke prioriteret anvendelse

Grundforordningen

Artikel 68

Prioriteringsregler i tilfælde af samtidig ret

1.

2.....

3. Hvis der i henhold til artikel 67 indgives en ansøgning om familieydelser til den kompetente institution i en medlemsstat, hvis lovgivning finder anvendelse, men ikke har prioritet i henhold til denne artikels stk. 1 og 2:

a) videresender denne institution straks ansøgningen til den kompetente institution i den medlemsstat, hvis lovgivning finder prioriteret anvendelse, underretter den pågældende person og udreder, uden at bestemmelserne i gennemførelsesforordningen vedrørende foreløbig tilkendelse af ydelser berøres heraf, om nødvendigt det forskelsbetingede supplement, jf. stk. 2

b) behandler den kompetente institution i den medlemsstat, hvis lovgivning finder prioriteret anvendelse, denne ansøgning, som om den var indgivet direkte til den, og datoen for indgivelsen af en sådan ansøgning til den første institution betragtes som datoen for dens indgivelse til den prioriterede institution.

Gennemførelsesforordningen

Artikel 60

Procedure ved anvendelse af artikel 67 og 68 i grundforordningen

1.

2.

3. Hvis den institution, som ansøgningen er indgivet til, konkluderer, at dens lovgivning finder anvendelse, men ikke har prioritet i overensstemmelse med artikel 68, stk. 1 og 2, i grundforordningen, træffer den straks en foreløbig afgørelse om de prioriteringsregler, der skal anvendes, og videresender ansøgningen i overensstemmelse med artikel 68, stk. 3, i grundforordningen til institutionen i den anden medlemsstat og underretter desuden ansøgeren herom. Denne institution tager stilling til den foreløbige afgørelse inden for 2 måneder.

Hvis den institution, som ansøgningen blev videresendt til, ikke tager stilling senest to måneder efter modtagelsen af ansøgningen, finder ovennævnte foreløbige afgørelse anvendelse, og institutionen udbetaler de ydelser, der er omfattet af dens lovgivning, og underretter den institution, som ansøgningen blev indgivet til, om størrelsen af de udbetalte ydelser.

48. Da institutioner i flere medlemsstater kan være kompetente for tildeling af familieydelser for samme periode og samme barn, vil det forekomme, at ansøgning indgives til en institution, der nok er kompetent, men hvis ydelser ikke har første prioritet. I denne situation træffer den institution, der modtager ansøgningen, afgørelse om prioriteringsrækkefølgen for ydelserne, oversender ansøgningen til den institution, hvis ydelser har førsteprioritet, samtidig med at ansøgeren underrettes.

Datoen for den oprindelige indgivelse af ansøgning, anses også som ansøgningsdato i forhold til den institution, hvis ydelser har førsteprioritet.

Afgørelsen om prioriteringen er i første omgang foreløbig. Den institution, der bliver udpeget som primært ansvarlig, har to måneder til at reagere herpå. Hvis den ikke reagerer, finder den foreløbige

afgørelse herefter anvendelse. Institutionen skal herefter udbetale ydelser og underrette den institution, der oprindeligt modtog ansøgningen.

En dansk kommune, der modtager en ansøgning om danske ydelser, skal tage stilling til, om det er danske eller udenlandske ydelser, der har forrang. Hvis kommunen mener, at det er ydelser fra et andet land end Danmark, der har første prioritet, skal sagen oversendes til institutionen i dette land. Ansøgeren underrettes herom.

Eksempel:

En familie med tre børn under 18 år bor i Sverige. Faderen arbejder i Danmark, moderen arbejder i Sverige. Faderen har ret til familieydelser fra Danmark på grund af arbejde, moderen har ret til familieydelser fra Sverige på grund af arbejde. Retten til ydelser fra bopælslandet Sverige på grund af arbejde har forrang for ydelser fra Danmark på grund af arbejde. Ansøgning indgives til kommunen i Danmark. Kommunen træffer en foreløbig afgørelse om prioriteringen, dvs. at svenske ydelser har forrang, og oversender sagen til den svenske institution, samtidig med at ansøgeren underrettes herom.

Omvendt kan det forekomme, at en udenlandsk institution træffer afgørelse om, at danske ydelser skal have forrang. I denne situation vil kommunen blive underrettet, og hvis kommunen ikke reagerer inden for to måneder, skal afgørelsen fra den udenlandske institution anvendes, og kommunen skal derfor udbetale fulde danske ydelser til ansøgeren.

Eksempel:

En familie med to børn under 18 år bor i Sverige. Faderen arbejder i Danmark, moderen arbejder ikke. Faderen har ret til familieydelser fra Danmark på grund af arbejde, moderen har ret til familieydelser fra Sverige på grund af bopæl. Retten til ydelser fra Danmark på grund af arbejde har forrang for ydelser fra Sverige på grund af bopæl.

Ansøgning indgives i Sverige. Den svenske institution vurderer, at danske ydelser har forrang. Der træffes en foreløbig afgørelse, den danske kommune modtager sagen og ansøgeren underrettes. Efter to måneder bliver afgørelsen anvendelig, hvis kommunen ikke forinden har reageret, dvs. at kommunen skal udbetale ydelser på grundlag af den svenske afgørelse.

Uenighed

Gennemførelsesforordningen

Artikel 60

Procedure ved anvendelse af artikel 67 og 68 i grundforordningen

4. I tilfælde af uenighed mellem de pågældende institutioner om, hvilken lovgivning der finder prioriteret anvendelse, finder artikel 6, stk. 2-4, i gennemførelsesforordningen anvendelse. Med henblik herpå er bopælsstedets institution som omhandlet i artikel 6, stk. 2, i gennemførelsesforordningen, institutionen på barnets eller børnenes bopælssted.

49. Hvis den institution, der af institutionen i et andet medlemsland bliver udpeget som værende primært ansvarlig for udbetaling af ydelser, ikke er enig i denne vurdering, skal den reagere inden for to måneder.

En kommune, der modtager en foreløbig afgørelse fra en institution i et andet medlemsland, om at kommunen er ansvarlig for betaling af fulde ydelser til ansøgeren, må derfor reagere overfor den udenlandske institution inden to måneder.

Det kan forekomme, at der er uenighed mellem to institutioner om prioritering af ydelserne. I denne situation skal der udbetales foreløbige ydelser til den berettigede, efter de generelle regler der gælder for udbetaling af foreløbige ydelser i tilfælde af uenighed mellem institutioner i to medlemslande, se pkt. 58.

Ved anvendelse af den generelle regel om udbetaling af foreløbige ydelser, er det børnenes bopælsland, der anses for bopælslandet. Det betyder, at når det er institutionen på bopælsstedet, der skal udbetale foreløbige ydelser, afgøres dette efter, hvor barnet/børnene har bopæl, og ikke efter hvor forældre eller anden berettiget bor.

Foreløbige udbetalinger

Gennemførelsesforordningen

Artikel 60

Procedure ved anvendelse af artikel 67 og 68 i grundforordningen

5. En institution, der har udbetalt foreløbige ydelser, som er større end dem, den i sidste instans er ansvarlig for, kan kræve det for meget udbetalt beløb refunderet af den institution, der har det primære ansvar, efter proceduren i artikel 73 i gennemførelsesforordningen.

Artikel 73

Foreløbigt betalte kontantydelse eller bidrag

1. Ved anvendelse af artikel 6 i gennemførelsesforordningen skal den institution, der har udbetalt kontantydelse foreløbigt, senest tre måneder efter at det er fastlagt, hvilken lovgivning der skal anvendes, eller hvilken institution der har ansvaret for at udbetale ydelserne, foretage en opgørelse over det foreløbigt udbetalte beløb og sende den til den institution, der fastslås som kompetent.

Den institution, der fastslås som kompetent til at betale ydelserne, tilbageholder den del, der skyldes i medfør af den foreløbige betaling, i de efterbetalinger af den tilsvarende ydelse, den skylder den pågældende, og overfører straks det tilbageholdte beløb til den institution, der har udbetalt kontantydelse foreløbigt.

Hvis de foreløbigt udbetalte ydelser overstiger efterbetalingsbeløbet, eller hvis der ikke findes nogen efterbetalinger, tilbageholder den institution, der fastslås som kompetent, dette beløb i løbende betalinger under iagttagelse af de betingelser og grænser, der er fastsat for en sådan modregning i henhold til den lovgivning, der gælder for institutionen, og overfører straks det tilbageholdte beløb til den institution, der har udbetalt kontantydelse foreløbigt.

50. Hvis der udbetales foreløbige ydelse, som overstiger det beløb, der er ret til, kan der anmodes om refusion fra den institution, der konstateres primært ansvarlig for ydelserne.

Der skal, senest 3 måneder efter den forløbe udbetaling er ophørt, sendes en opgørelse over det skyldige, for meget udbetalte beløb, til den institution, der primært er ansvarlig for udbetaling af ydelser.

Den primært ansvarlige institution kan tilbageholde det for meget udbetalt beløb i den ydelse, som denne institution selv er forpligtet til at efterbetale til den berettigede. Det beløb, der tilbageholdes, udbetales til den institution, der har udbetalt for meget.

Ydelser til efterladte børn

Gennemførelsesforordningen

Artikel 61

Procedure ved anvendelse af artikel 69 i grundforordningen

Ved anvendelsen af artikel 69 i grundforordningen udarbejder Den Administrative Kommission en liste over de supplerende eller særlige familieydelser til forældreløse børn, der er omfattet af nævnte artikel. Hvis den institution, der har prioriteret kompetence, ikke har hjemmel til at yde sådanne supplerende eller særlige familieydelser til forældreløse børn ifølge den lovgivning, der gælder for den, skal den straks sende ansøgningen om familieydelser, ledsaget af alle fornødne dokumenter og oplysninger, til institutionen i den medlemsstat, hvis lovgivning den pågældende har været omfattet af længst, og som yder sådanne supplerende eller særlige familieydelser til forældreløse børn. I visse tilfælde kan det under de samme betingelser være nødvendigt at gå tilbage til institutionen i den medlemsstat, efter hvis lovgivning den pågældende har tilbagelagt den korteste af sine forsikrings- eller bopælsperioder.

51. Ansøgning om ydelser til efterladte børn behandles efter særlig procedure. Da det ikke er alle medlemslande, der har denne type ydelse, er der af Den Administrative Kommission udarbejdet en fortegnelse over de særlige ydelser, der er omfattet af reglerne om ydelser til efterladte børn, se pkt. 43.

Det danske særlige børnetilskud er optaget på listen. Når danske ydelser efter prioriteringsbestemmelserne har forrang, skal særligt børnetilskud til efterladte børn udbetales sammen med de øvrige ydelser, der er ret til.

Eksempel:

Mor og børn bor i Tyskland. Faderen er død. Han har udelukkende været omfattet af tysk lovgivning. Moderen arbejder i Danmark. Familieydelser, inkl. særligt børnetilskud, udbetales fra Danmark.

Hvis danske ydelser ikke har forrang, skal ansøgningen sendes til det land, der er primært ansvarligt for udbetaling af ydelser. Hvis der er tale om et medlemsland, som har ydelser optaget på listen, skal de særlige ydelser til efterladte børn også betales derfra.

Eksempel:

Mor og børn bor i Danmark. Faderen er død. Han har været omfattet af fransk lovgivning. Moderen modtager pension fra Frankrig. Familieydelser skal udbetales fra Frankrig, inkl. særligt børnetilskud til efterladte børn.

Hvis det medlemsland, hvis ydelser har forrang, ikke har de særlige ydelser til efterladte, kan danske særlige ydelser til efterladte børn have forrang. Dette vil være tilfældet, hvis afdøde har været omfattet af dansk lovgivning, og pågældende enten

- ikke har været omfattet af andre landes lovgivning,
- har været omfattet af andre landes lovgivning, men ingen af disse lande har særlige ydelser til efterladte børn, eller
- har været omfattet af andre landes lovgivning, hvoraf ét eller flere har ydelser til efterladte børn, men den afdøde har været omfattet af dansk lovgivning i en længere periode end disse lande.

Eksempel:

Mor og børn bor i Tyskland. Faderen er død. Han har været omfattet af dansk lovgivning. Moderen arbejder i Tyskland. Familieydelser skal udbetales fra Tyskland. Da Tyskland ikke har særlige ydelser til efterladte børn, udbetales disse fra det land, hvis lovgivning afdøde var omfattet af, dvs. Danmark. Der udbetales ikke andre familieydelser fra Danmark.

Når danske særlige ydelser til efterladte børn har forrang, udbetales det fulde beløb, uafhængigt af om andre familieydelser primært udbetales fra andet medlemsland, hvis almindelige familieydelser har forrang.

Kapitel V – Procesbeskrivelser

EESSI – Elektronisk udveksling af informationer inden for social sikkerhed.

52. Efter grundforordningen og gennemførelsesforordningen skal dataudveksling mellem de berørte institutioner ske elektronisk.

Dataudvekslingen sker i systemet EESSI, som både omfatter ”kataloger”, dvs. lister over institutioner i medlemslandene og SED’er (Strukturerede Elektroniske Dokumenter), som skal bruges til udveksling af oplysninger mellem institutioner, beskrivelse af hvordan SED’er udveksles, valideres og lagres mm.

Alle SED’er sendes og modtages elektronisk via nationale kontaktpunkter, som sender dem videre til den relevante institution.

De hidtil gældende E-blanketter afskaffes således og erstattes af SED - Strukturerede Elektroniske Dokumenter.

Arbejdet med at udarbejde og opnå enighed om de nødvendige meddelelser, deres formater og procesbeskrivelser forventes at være færdigt i løbet af foråret 2010.

Derefter skal der ske tests i 6 medlemslande med henblik på, at EESSI kan indføres i alle medlemslande, så alle medlemslandes institutioner kan udveksle alle nødvendige informationer elektronisk senest fra den 1. maj 2012, 2 år efter at de nye forordninger finder anvendelse.

E-blanketter

53. I princippet afskaffes alle E-blanketter fra den 1. maj 2010. De E-blanketter, der allerede er udstedt, og som efter deres pålydende er gyldige efter denne dato, bliver ikke ugyldige, men der kan ikke udstedes nye E-blanketter efter EF-forordning 1408/71 efter 1. maj 2010. Medlemslande, der udsteder blanketterne automatisk i et elektronisk blanketsystem, dvs. et system, der henter oplysninger i nationale registre, kan dog fortsat udstede E-blanketter. Ingen danske myndigheder har et sådant system til E-blanketter.

Denne beslutning er truffet, fordi man ikke ønsker en situation, hvor et medlemslands institutioner skal udskifte et eksisterende automatisk blanketsystem med udfyldelse af papirblanketter i hånden.

SED’er forventes ikke at være klar til brug fra 1. maj 2010. Den Administrative Kommission opfordrer derfor alle til at være pragmatiske og fleksible i deres tilgang til behandling af sager og kommunikation mellem myndigheder efter 1. maj 2010. Kommuner, styrelser mv. skal fortsat anvende E-blanketter mv. i den grad det er muligt og uden at det skaber forvirring omkring hvilken forordning anvendes i den enkelte sag. Kommuner, styrelser mv. må derfor imidlertid forvente at modtage E-blanketter fra nogle medlemslandes institutioner.

Denne vejledning vil blive opdateret med beskrivelse af SED’er mv., når disse er færdige og klar til brug.

SED-er - Strukturerede Elektroniske Dokumenter

54. SED’erne er bygget op på samme måde for alle sektorer og med henblik på elektronisk udveksling.

Elektronisk udveksling af SED’er

I Danmark skal alle SED’er fra danske institutioner, dvs. kommuner, regioner, styrelser mv. og arbejdsløshedskasser sendes til andre lande via et kontaktpunkt, der skal varetages af Pensionsstyrelsen.

Alle SED’er sendes krypteret, bortset fra ”konvolut-oplysninger”, dvs. oplysninger om afsender og modtager mv., der skal benyttes for at identificere, til hvilken kommune o.s.v. et SED skal sendes.

De øvrige oplysninger i SED’et, som vedrører en konkret borger, krypteres.

SED’erne er udarbejdet til hver enkelt udveksling af data, dvs. et SED, der rekvirerer oplysninger, besvares ved et andet SED. Et elektronisk system kan opbygges, så det genbruger data fra det første SED i det, der indeholder svaret.

Papir-SED'er

I overgangstiden, fra SED'erne tages i brug til 30. april 2012, dvs. fra de nye regler finder anvendelse, til EESSI er indført fuldt ud i alle medlemslande, skal man benytte papir-SED'er og sende dem med almindelig post mellem institutionerne.

Personbårne dokumenter (PD)

55. Hidtil har visse personer, haft forskellige E-blanketter til dokumentation af deres rettigheder. Disse blanketter erstattes af særlige "portable documents" i et genkendeligt EU-design.

Det er på nuværende tidspunkt uvist om disse dokumenter er klar til brug 1. maj 2010. Den Administrative Kommission opfordrer derfor alle til at være pragmatiske og fleksible i deres tilgang til behandling af sager og kommunikation mellem myndigheder efter 1. maj 2010. Kommuner, styrelser mv. skal fortsat anvende E-blanketter mv. Kommuner, styrelser mv. må derfor imidlertid forvente at modtage E-blanketter fra nogle medlemslandes institutioner.

Denne vejledning vil blive opdateret med beskrivelse af PD'er mv., når disse er færdige og klar til brug.

Kapitel VI – administration, overgangsbestemmelser og ikrafttræden

Afgørelser fra Den Administrative Kommission

Grundforordningen

Artikel 71

Den Administrative Kommissions sammensætning og virksomhed

1. Den Administrative Kommission for Koordinering af Sociale Sikringsordninger (i det følgende benævnt »Den Administrative Kommission«), der er oprettet under Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, består af en regeringsrepræsentant for hver af medlemsstaterne, eventuelt bistået af sagkyndige rådgivere. En repræsentant for Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber deltager i Den Administrative Kommissions møder med status som rådgiver.

2. Vedtægterne for Den Administrative Kommission fastsættes af dens medlemmer ved overenskomst mellem disse. Afgørelserne om de i artikel 72, litra a), omhandlede fortolkningsspørgsmål vedtages i henhold til traktatens afstemningsregler og offentliggøres i nødvendigt omfang.

Artikel 72

Den Administrative Kommissions opgaver

Den Administrative Kommission har til opgave at behandle ethvert administrativt spørgsmål eller fortolkningsspørgsmål, der opstår i forbindelse med bestemmelserne i denne forordning, gennemførelsesforordningen eller med enhver overenskomst eller ordning, der træffes inden for rammerne af disse forordninger, uden at dette berører de pågældende myndigheders, institutioners eller enkeltpersoners ret til at benytte sig af de procedurer og domstole, der er fastsat i medlemsstaternes lovgivning, i denne forordning eller i traktaten

.....

56. Den Administrative Kommission for Koordinering af Sociale Sikringsordninger, der normalt blot kaldes "Den Administrative Kommission" eller AK, er oprettet under Europa Kommissionen.

AK består af en repræsentant for hvert af landene, der er medlem af EU, og observatører fra Norge, Island, Liechtenstein og Schweiz.

AK behandler administrative spørgsmål og fortolkningsspørgsmål i forbindelse med bestemmelserne i grundforordningen og gennemførelsesforordningen mv.

Afgørelserne om fortolkningsspørgsmål offentliggøres i nødvendigt omfang.

På familieydelsesområdet er vedtaget afgørelse om fortolkning af udtrykket "lønnet beskæftigelse og selvstændig virksomhed" i artikel 68. Denne afgørelse har nr. F1.

De offentliggjorte afgørelser kan findes på hjemmesiden:

<http://eur-lex.europa.eu/da/legis/20090301/index.htm>

Oplysningspligt

Grundforordningen

Artikel 76

Samarbejde

4. Institutionerne og de personer, der er omfattet af denne forordning, har en gensidig forpligtelse til oplysning og samarbejde med henblik på at sikre, at denne forordning anvendes efter hensigten.

Institutionerne besvarer i overensstemmelse med princippet om god forvaltningsskik alle forespørgsler inden for en rimelig frist og informerer i den forbindelse de berørte personer om oplysninger, der er nødvendige for udøvelsen af deres rettigheder i henhold til denne forordning.

De pågældende underretter hurtigst muligt institutionerne i den kompetente medlemsstat og bopælsmedlemsstaten om enhver ændring i deres personlige forhold eller familiemæssige situation, der har betydning for deres ret til ydelser ifølge forordningen.

5. Manglende opfyldelse af den i stk. 4, tredje afsnit, nævnte oplysningspligt kan give anledning til foranstaltninger i henhold til den nationale lovgivning, som står i et rimeligt forhold til overtrædelsen. Disse foranstaltninger skal ikke desto mindre svare til dem, der finder anvendelse i lignende situationer, der henhører under national lovgivning, ligesom de ikke i praksis må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der er tillagt de berørte ved forordningen.

Gennemførelsesforordningen

Artikel 3

Omfanget af og reglerne for udveksling af oplysninger mellem de berørte personer og institutionerne

1. Personer, der er omfattet af grundforordningen, meddeler den relevante institution de oplysninger, dokumenter eller anden dokumentation, der er nødvendige for at fastslå deres eller deres familiers situation, for at fastslå eller bevare deres rettigheder og forpligtelser og

for at fastlægge, hvilken lovgivning der skal anvendes, og hvilke forpligtelser der påhviler vedkommende under den pågældende lovgivning.

57. De personer, som grundforordningen anvendes på, skal ifølge artikel 76, stk. 4, hurtigst muligt underrette institutionerne i det medlemsland, hvis lovgivning de er omfattet af, og bopælslandet om enhver ændring i deres personlige forhold eller familiemæssige situation, der har betydning for deres ret til ydelser ifølge grundforordningen.

Der består altså en oplysningspligt efter grundforordningen og gennemførelsesforordningen. Denne oplysningspligt gælder sammen med de nationale regler om oplysningspligt. Manglende overholdelse af oplysningspligten har de samme konsekvenser som efter national lovgivning.

Foreløbige ydelser

Gennemførelsesforordningen

Artikel 6

Midlertidig anvendelse af en lovgivning og foreløbig tilkendelse af ydelser

2. I tilfælde af uenighed mellem institutionerne eller myndighederne i to eller flere medlemsstater med hensyn til, hvilken institution der skal udrede natural- eller kontantydelserne, modtager den pågældende, som ville kunne gøre krav på ydelser, hvis en sådan uenighed ikke forelå, foreløbige ydelser efter den lovgivning, der gælder for institutionen på den pågældendes bopælssted, eller - hvis den pågældende ikke er bosat på en af de berørte medlemsstaters område - efter den lovgivning, der gælder for den institution, hvortil anmodningen først blev indgivet.

3.....

4. Hvis det enten fastslås, at den lovgivning, der skal anvendes, ikke er den lovgivning, der gælder i den medlemsstat, hvor den midlertidige optagelse i en forsikringsordning har fundet sted, eller at den institution, der har tilkendt de foreløbige ydelser, ikke var den kompetente institution, anses den institution, der fastslås som kompetent, for at være dette med tilbagevirkende kraft, som om der ikke havde været nogen uenighed, senest enten fra den dato, hvor den midlertidige optagelse begyndte, eller fra den første foreløbige tilkendelse af de pågældende ydelser.

5. Om nødvendigt regulerer den institution, der fastslås som kompetent, og den institution, der har udbetalt kontantydelser foreløbigt eller har modtaget bidrag foreløbigt, den pågældende persons økonomiske situation med hensyn til foreløbigt betalte kontantbidrag og -ydelser i overensstemmelse med afsnit IV, kapitel III, i gennemførelsesforordningen. Naturalydelser, der tilkendes foreløbigt af en institution efter stk. 2, refunderes af den kompetente institution efter afsnit IV i gennemførelsesforordningen.

Artikel 7

Foreløbig beregning af ydelser og bidrag

1. Medmindre andet er fastsat i gennemførelsesforordningen, gælder det, at hvis en person er berettiget til en ydelse eller skal betale et bidrag efter grundforordningen, og den kompetente institution ikke råder over alle de oplysninger om situationen i en anden medlemsstat, der er nødvendige for at foretage den endelige beregning af ydelsens eller bidragets størrelse, tilkender denne institution efter anmodning fra den berørte person ydelsen eller beregner bidraget på foreløbig basis, hvis en sådan beregning er mulig på grundlag af de oplysninger, den pågældende institution har til sin rådighed.

2. Der foretages en ny beregning af ydelsen eller bidraget, når al den nødvendige dokumentation eller alle de nødvendige dokumenter er forelagt den pågældende institution.

58. Bestemmelsen om foreløbige ydelser er en generel regel, der gælder for alle typer ydelser omfattet af grundforordningen.

For familieydelse er bestemmelsen relevant, når der er uenighed om prioriteringsordenen for ydelser, se pkt. 33 – 38.

Der kan også være anledning til udbetaling af foreløbige ydelser i andre situationer, hvor der er uenighed mellem to eller evt. flere medlemslande. Det vil fx være tilfældet, hvis der er uenighed om, hvilket lands lovgivning der skal anvendes, se kapitel II.

Foreløbige ydelser skal udbetales efter bopælslandets lovgivning, under forudsætning af, at bopælslandet er blandt de medlemslande, der er involveret i uenigheden. Når det drejer sig om familieydelse, er det børnenes bopælsland, der anses som bopælsland.

Hvis bopælslandet ikke er involveret i uenigheden, udbetales foreløbige ydelser fra det land, hvor ansøgning om ydelser først blev indgivet.

Foreløbige ydelser udbetales efter lovgivningen i det udpegede land. Det betyder, at der ikke er en ubetinget ret til foreløbige ydelser fra dette land. Foreløbige ydelser afhænger af om betingelserne i øvrigt er opfyldt.

Eksempel:

En person bor i Sverige med et barn på 17 år, der ikke er under uddannelse. Hun arbejder dels i Sverige, dels i Danmark for en dansk arbejdsgiver. Myndighederne i de to medlemslande er uenige om, hvilket af de to landes lovgivning, der skal anvendes. Foreløbige ydelser skal udbetales fra bopælslandet Sverige. Da svensk lovgivning kun giver familieydelse til børn på 17 år, når de er uddannelsessøgende, er der ikke ret til nogen foreløbig ydelse.

Hvis der udbetales foreløbige ydelser, som overstiger det beløb, der er ret til, eller hvis det viser sig, at en institution i et andet medlemsland var ansvarlig eller primært ansvarlig for betaling af ydelserne, kan der anmodes om refusion fra den institution, der konstateres (primært) ansvarlig for ydelserne.

Der skal, senest 3 måneder efter at den foreløbige udbetaling er ophørt, sendes en opgørelse over det skyldige, for meget udbetalte beløb, til den institution, der (primært) er ansvarlig for udbetaling af ydelser. Det for meget udbetalte beløb tilbageholdes i efterbetalingen fra den (primært) ansvarlige institution, og oversendes til den institution, der har betalt den foreløbige ydelse. Hvis efterbetalingsbeløbet overstiger det foreløbige udbetalte beløb, udbetales det overskydende beløb til den berettigede.

Foreløbig beregning af en ydelse, kan komme på tale, hvis det er slået fast, at en ansøger har krav på en ydelse, men institutionen, der skal udbetale ydelsen er ikke i besiddelse af alle oplysninger der skal anvendes til den endelige beregning.

Grundforordningen

Artikel 84

Inddrivelse af bidrag og tilbagesøgning af ydelser

1. Skyldige bidrag til en medlemsstats institution kan inddrives, og ydelser, der med urette er blevet udbetalt af en medlemsstats institution, kan tilbagesøges i en anden medlemsstat efter gældende procedurer og med de garantier og fortrinsrettigheder, som gælder for inddrivelse af skyldige bidrag og tilbagesøgning af ydelser, der med urette er blevet udbetalt af den tilsvarende institution i den sidstnævnte medlemsstat.
2. Retskraftige afgørelser fra domstole og administrative myndigheder om inddrivelse af bidrag, renter og alle andre omkostninger eller tilbagesøgning af uberettigede ydelser i henhold til en medlemsstats lovgivning anerkendes og fuldbyrdes efter anmodning fra den kompetente institution i en anden medlemsstat inden for rammerne af og i overensstemmelse med lovbestemte procedurer og andre procedurer, der finder anvendelse på tilsvarende afgørelser i denne medlemsstat. Sådanne afgørelser skal erklæres retskraftige i denne medlemsstat, såfremt det kræves i lovgivningen eller andre procedurer i nævnte medlemsstat.
3. Ved tvangsfuldbyrdelse samt i konkurs- og akkordforhandlinger har krav, som en medlemsstats institution har, i en anden medlemsstat samme fortrinsrettigheder, som tilsvarende krav ville have i henhold til denne medlemsstats lovgivning.
4. Reglerne til gennemførelse af denne artikel, herunder også vedrørende de omkostninger, der skal refunderes, fastsættes ved gennemførelsesforordningen eller om fornødent, og som et supplement, ved aftaler mellem medlemsstaterne.

Gennemførelsesforordningen

Artikel 72

Uberettiget modtagne ydelser

1. Hvis en medlemsstats institution fejlagtigt har udbetalt en person ydelser, kan den pågældende institution under iagttagelse af de betingelser og begrænsninger, der er fastsat i den for institutionen gældende lovgivning, over for en institution i enhver anden medlemsstat, som det påhviler at betale ydelser til den pågældende, kræve det uberettiget modtagne beløb tilbageholdt i efterbetalinger eller løbende betalinger, der skal udbetales til den pågældende, uanset fra hvilken gren af den sociale sikring ydelsen betales. Den sidstnævnte medlemsstats institution foretager tilbageholdelsen under iagttagelse af de betingelser og begrænsninger, der er fastsat for en sådan modregning i henhold til den lovgivning, der gælder for institutionen, på samme måde som, hvis den selv havde udbetalt for meget, og overfører det tilbageholdte beløb til den institution, der fejlagtigt har udbetalt ydelserne.

Artikel 74

Omkostninger i forbindelse med modregning

Der sker ikke dækning af omkostninger, hvis gælden inddrives ved modregning, jf. artikel 72 og 73 i gennemførelsesforordningen.

59. Hvis en person uberettiget har modtaget ydelser fra ét medlemsland, kan et krav om tilbagebetaling af ydelserne gennemføres i et andet medlemsland af institutionen der. Tilbagebetalingskrav gennemføres, som om den pågældende institution selv havde udbetalt for meget.

Hvis en dansk kommune får en anmodning om at bistå ved gennemførelse af et krav om tilbagebetaling af familieydelser fra et andet medlemsland, skal kommunen behandle tilbagebetalingskravet, som om kommunen selv havde et krav mod den pågældende.

Omvendt har kommunen mulighed for at bede om bistand fra en udenlandsk institution, der udbetaler ydelser til en person, som kommunen har et tilbagebetalingskrav overfor.

Tilbagebetaling skal først og fremmest gennemføres gennem modregning både i efterbetalinger og løbende ydelser. Modregning kan kun finde sted, hvis der er hjemmel i den lovgivning, der gælder for de involverede institutioner.

Kommunen kan kun anvende modregning ved gennemførelse af et udenlandsk tilbagebetalingskrav og kun anmode om at modregning anvendes i andet medlemsland for danske krav, når dette er i overensstemmelse med dansk lovgivning.

Hvis et krav ikke kan gennemføres fuld ud gennem frivillige betalinger og/eller modregning, skal kravet overgives til videre tvangsinddrivelse, se kapitel 6 i DEL I Vejledning om EF-regler om social sikring, fælles regler i forordning 883/2004.

Valuta

Gennemførelsesforordningen

Artikel 90

Omregning af valuta

Ved anvendelsen af grundforordningen og gennemførelsesforordningen gælder ved omregning mellem to valutaer den referencekurs for omregning af valutaer, der offentliggøres af Den Europæiske Centralbank. Den dato, der skal tages hensyn til ved fastsættelse af omregningskursen, fastlægges af Den Administrative Kommission.

60. I forbindelse med beregning af familieydelser, især ved beregningen af forskelsbeløbet, se pkt. 42, vil der være behov for at omregne beløb i udenlandsk valuta til danske kroner. Den kurs der skal anvendes ved omregningen offentliggøres af Den Europæiske Centralbank.

Den dato, der skal lægges til grund for omregningen, fastsættes i afgørelse fra Den Administrative Kommission.

Administration og klageadgang

61. EF-reglerne om familieydelser administreres af kommunerne på samme måde som de nationale regler. Klage over kommunens afgørelse kan indbringes for Det Sociale Nævn.

Afgørelse af, om dansk lovgivning skal anvendes, træffes, med mindre andet er bestemt, af kommunen, når det drejer sig om at afgøre, om der er ret til familieydelser, se pkt. 29. Kommunens afgørelser om lovvalg i forbindelse med familieydelser kan indbringes for Det Sociale Nævn.

Overgangsregler

Grundforordningen

Artikel 87

Overgangsbestemmelser

- 1. Denne forordning begrundes ikke ret til ydelser for noget tidsrum, der ligger forud for datoen for dens anvendelse.**
- 3. Rettigheder kan erhverves i medfør af denne forordning, selv om de vedrører en begivenhed, der er indtruffet, før forordningen kom til anvendelse i den pågældende medlemsstat, jf. dog stk. 1.**
- 4. Enhver ydelse, som på grund af personens nationalitet eller bopæl ikke har været tilkendt, eller hvis udbetaling har været stillet i bero, skal på den pågældendes anmodning tilkendes eller udbetales på ny fra datoen for forordningens anvendelse i den pågældende medlemsstat, medmindre tidligere anerkendte rettigheder har givet anledning til udbetaling af en kapitalydelse.**
- 5. De rettigheder, der tilkommer personer, som før denne forordnings anvendelse i en medlemsstat har fået tilkendt en pension, kan på de pågældendes anmodning tages op til revision under hensyntagen til denne forordnings bestemmelser.**
- 6. Såfremt den i stk. 4 eller stk. 5 omhandlede anmodning fremsættes inden to år efter datoen for denne forordnings anvendelse i en medlemsstat, erhverves rettigheder i medfør af denne forordning med virkning fra denne dato, uden at nogen medlemsstats lovgivning om bortfald eller begrænsning af rettigheder kan gøres gældende over for de pågældende personer.**
- 7. Såfremt den i stk. 4 eller 5 omhandlede anmodning fremsættes efter udløbet af to år efter denne forordnings anvendelse i den pågældende medlemsstat, erhverves rettigheder, der ikke er fortabt eller forældet, fra datoen for anmodningens indgivelse, med forbehold af gunstigere bestemmelser i en medlemsstats lovgivning.**

62. Grundforordningen giver ikke ret til ydelser for perioder der ligger forud for anvendelsestidspunktet, 1. maj 2010.

Ansøgning om ydelser for perioder før dette tidspunkt, skal afgøres efter forordning 1408/71. For sådanne sager skal de administrative procedurer i forordning 574/72 anvendes. E-blanketterne i 400-serien skal ligeledes anvendes ved informationsudvekslingen i sager der vedrører perioden før 1. maj 2010.

De nævnte forordninger og E-blanketterne skal ligeledes anvendes i forhold til Norge, Island, Liechtenstein og Schweiz indtil videre.

Pensioner, der er tilkendt før anvendelsestidspunktet, kan genvurderes efter grundforordningens regler. Det kan derfor forekomme, at der også skal ske en revision af udbetalte familiedydelser evt. med tilbagevirkende kraft. Dette vil være tilfældet, hvis ansøgning om revision af pensionerne indgives inden to år efter anvendelsestidspunktet for grundforordningen.

Når grundforordningen kommer til anvendelse, anses bidragsforskud ikke længere som familiedydelser i forhold til dansk lovgivning. Denne type ydelser skal derfor ikke længere tildeles efter forordningens regler.

Allerede tildelte bidragsforskud skal dog – efter princippet om at erhvervede rettigheder ikke fortabes – fortsat udbetales, så længe situationen i øvrigt er uændret. Det må derfor forud for hver udbetaling sikres, at der ikke er sket ændringer. Især må det undersøges, om bopælslandet overtager udbetalingen.

Ikrafttræden og anvendelsestidspunkt

63. Grundforordningen er trådt i kraft i 2004. Den kommer til anvendelse samtidig med at gennemførelsesforordningen træder i kraft den 1. maj 2010.

Når grundforordningen kommer til anvendelse og gennemførelsesforordningen træder i kraft ophæves forordningerne 1408/71 og 574/72.

Disse to forordninger gælder dog fortsat i den udstrækning, det er nødvendigt for EØS-aftalen og forordningen, der udstrækker 1408/1971 til at gælde tredjelandes borgere, dvs. så længe der ikke er vedtaget nye regler, der gennemfører grundforordningens regler på disse områder.

Pensionsstyrelsen, den 31. maj 2010

JENS BRØCHNER

/ Lykke Outzen

- 1) EF-forordning 883/2004 findes på: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:200:0001:0049:DA:PDF>
- 2) EF-forordning 987/2009 findes på: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:284:0001:0042:DA:PDF>